

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
Fakulta přírodovědně-humanitní
a pedagogická

Hasičské tábory

Bakalářská práce

Studijní program: B7505 – Vychovatelství
Studijní obor: 7505R004 – Pedagogika volného času
Autor práce: **Kamila Horáková**
Vedoucí práce: Mgr. Helena Picková

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Kamila Horáková**
Osobní číslo: **P15000139**
Studijní program: **B7505 Vychovatelství**
Studijní obor: **Pedagogika volného času**
Název tématu: **Hasičské tábory**
Zadávající katedra: **Katedra pedagogiky a psychologie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1) Cíle:

- Vytvoření inovativního programu pro pobytové akce malých hasičů s prvky zážitkové pedagogiky.

2) Metody:

- Aktivní pozorování
- Rozhovor s rodiči
- Analýza stávajících programů

3) Požadavky:

- Prostudovat odbornou literaturu k danému tématu
- Vytvořit inovativní program pro pobytové akce malých hasičů s prvky zážitkové pedagogiky
- Realizovat a evaluovat program

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

- 1) HÁJEK, Bedřich, Břetislav HOFBAUER a Jiřina PÁVKOVÁ. Pedagogika volného času. 2., přeprac. vyd. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2010. ISBN 978-80-7290-471-6.
- 2) LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. Vývojová psychologie. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2006. Psyché (Grada). ISBN 80-247-1284-9.
- 3) NEUMAN, Jan. Dobrodružné hry a cvičení v přírodě. Vyd. 7. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0628-6.
- 4) PÁVKOVÁ, Jiřina. Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy mimoškolní výchovy a zařízení volného času. Vyd. 2. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-569-5.
- 5) ŠVAŘÍČEK, Roman a Klára ŠEĐOVÁ. Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách. Vyd. 2. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0644-6.

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Helena Picková

Centrum praktické přípravy

Datum zadání bakalářské práce: **1. května 2017**

Termín odevzdání bakalářské práce: **25. května 2018**

prof. RNDr. Jan Pícek, CSc.
děkan

doc. PhDr. Tomáš Kasper, Ph.D.
vedoucí katedry

V Liberci dne 20. června 2017

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Současně čestně prohlašuji, že tištěná verze práce se shoduje s elektronickou verzí, vloženou do IS STAG.

Datum:

Podpis:

Poděkování

Děkuji paní Mgr. Heleně Pickové, vedoucí mé bakalářské práce za vedení, zájem, připomínky a čas, který mi věnovala. Dále patří mé poděkování mé rodině, za pomoc a podporu během studia.

Anotace

Bakalářská práce si klade za cíl analyzovat činnost Sboru dobrovolných hasičů Chrastava, především volnočasové aktivity mládeže. Představuje účast mladých hasičů ve hře Plamen a realizaci tábora s hasičskou tematikou. Přibližuje zásady práce s různými věkovými skupinami, zejména s kategorií mladšího školního věku. Popisuje přípravu, realizaci a reflexi dětského letního tábora pod záštitou sboru dobrovolných hasičů Chrastava s prvky zážitkové pedagogiky. Dále ujasňuje význam Požárního sportu jakožto volnočasové aktivity pro děti a mládež.

Klíčová slova

volný čas, životní styl, mimoškolní výchova, letní tábor, Sbor dobrovolných hasičů, Plamen, Požární sport, organizace programu

Annotation

This bachelor thesis deals with analyzing the volunteer fire department of Chrastava, especially leisure activities of youth. It presents the participation of young firefighters in a game called Flame (Plamen) and the realization of firefighters summer camp. The thesis focuses on principles of working with various age groups, especially with children of younger school age. It describes the preparation, realization and reflection of the children's summer camp under the auspices of the Volunteer fire department of Chrastava with elements of outdoor education. In addition, clarifies the meaning of fire – fighting sport as a leisure time activity for children and the youth.

Key words

leisure, lifestyle, out-of-school education, summer camp, voluntary fire department, fire - fighting sport, Flame, program organization

Obsah

Seznam tabulek	8
Seznam obrázků	9
Seznam zkratek	10
Úvod.....	11
1 Teoretická část	12
1.1 Volný čas	12
1.1.1 Definice volného času	12
1.1.2 Funkce volného času	13
1.1.3 Výchova mimo vyučování	14
1.1.4 Funkce výchovy mimo vyučování	14
1.1.5 Volný čas a životní styl	16
1.2 Cílová skupina	17
1.2.1 Věkové kategorie	17
1.2.2 Vývojový stav dítěte v době jeho vstupu do školy	19
1.3 Tábory	20
1.3.1 Legislativa dětských táborů.....	21
1.3.2 Výčet zákonů, vyhlášek i dalších právních předpisů	21
1.3.3 Povinnosti pořadatele táborů.....	22
1.3.4 Personální zajištění.....	23
1.4 SH ČMS - Sbor dobrovolných hasičů Chrastava	24
1.4.1 Hasičská zbrojnice	24
1.4.2 Hasičské historické muzeum.....	24
1.5 Požární sport.....	25

1.6	Hra Plamen	26
1.6.1	Podmínky účasti	26
1.6.2	Kategorie	26
1.6.3	Náměty k celoroční činnosti.....	27
1.6.4	Sportovní disciplíny mladých hasičů	28
2	PRAKTICKÁ ČÁST.....	31
2.1	Tábor Plamínek	31
2.1.1	Organizace tábora.....	32
2.1.2	Pravidla tábora	32
2.1.3	Denní režim tábora	33
2.1.4	Přehled táborových aktivit	34
2.1.5	První den	38
2.1.6	Druhý den.....	41
2.1.7	Třetí den	44
2.1.8	Čtvrtý den.....	47
2.1.9	Pátý den.....	49
2.1.10	Šestý den	51
2.1.11	Sedmý den.....	53
2.1.12	Zhodnocení.....	54
2.1.13	Reflexe	56
3	DISKUZE.....	59
4	ZÁVĚR	61
	Seznam zdrojů.....	63
	Seznam příloh.....	66

Seznam tabulek

Tabulka 1- Přehled táborových aktivit.....	34
Tabulka 2 - První den.....	38
Tabulka 3 - Druhý den	41
Tabulka 4 - Třetí den.....	44
Tabulka 5 - Čtvrtý den	47
Tabulka 6 - Pátý den	49
Tabulka 7 - Šestý den.....	51
Tabulka 8 - Sedmý den	53
Tabulka 9 - Reflexe	57

Seznam obrázků

Obrázek 1- Ukázka uzlů.....	30
-----------------------------	----

Seznam zkratek

CTIF - Mezinárodní technický výbor pro prevenci a hašení požárů (CTIF - COMITÉ
TECHNIQUE INTERNATIONAL DE PREVENTION ET D'EXTINCTION DU FEU)

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

SH ČMS – Sbor dobrovolných hasičů Chrastava

ZPV – Závod požárnické všestrannosti

Úvod

Téma předložené bakalářské práce plyne z mého zaujetí pro dětské letní tábory a pedagogickou praxi v oblasti volného času dětí, spojenou se Sborem dobrovolných hasičů Chrastava. Tato práce se zabývá jeho činností a především se soustředí na volnočasové aktivity mládeže a vykresluje účast mladých hasičů v celonárodní hře Plamen.

Volný čas je velmi důležitou součástí života každého z nás a je to doba, která nám slouží jako chvíle k odpočinku, zábavě či zájmové činnosti. To, jak svůj volný čas tráví naše děti, můžeme ovlivnit tím, že jim dopřejeme například účast na letním táboře. Proto jsem se rozhodla pro organizaci tábora se zaměřením na hasičskou tematiku ve spolupráci s chrastavským hasičským sborem dobrovolných hasičů.

Cílem mé bakalářské práce je vytvořit inovativní program pro pobytovou akci malých hasičů s prvky zážitkové pedagogiky. Tato práce tedy popisuje přípravu, realizaci a následnou evaluaci tábora. V teoretické části objasňuje zásady práce s vybranými věkovými skupinami, kterými jsou mladší a starší školní věk. V dalších částech se práce zaměřuje na druhy a organizaci táborů obecně v souladu s legislativou. Objasňuje činnost Sboru dobrovolných hasičů Chrastava, její historii a práci s mládeží. Především se zapojení malých hasičů do celostátní soutěže Plamen a vysvětluje její podstatu a pravidla jednotlivých disciplín.

Praktická část popisuje průběh letního tábora, jehož program jsem sestavila tak, aby malým hasičům pomohl úspěšně zdolat jednotlivé části hry Plamen a zároveň pozvedl jejich fyzickou stránku a pomohl jim získat potřebné dovednosti a znalosti, které jim dopomůžou k žádoucímu výsledku. Mnou vytvořený táborový program vede děti k aktivnímu trávení volného času, kterého mají o letních prázdninách mnoho. Navíc jim čas strávený na táboře dopomůže k upevnění vztahů ve skupině a přispěje k rozvoji komunikace, důvěry a kooperace mezi jednotlivými členy. Program jsem vytvořila tak, aby zapadal do hasičské tematiky, ale zároveň děti bavil, naplňoval a všestranně rozvíjel. V programu jsou začleněny i další aktivity, jako je například výtvarná činnost, která přispívá k zpestření volného času, rozvíjí v dětech jejich kreativitu, trpělivost, samostatnost, sebedůvěru a přispívá k přirozenému navázání komunikace a sociální interakci.

1 Teoretická část

Teoretická část má za úkol popsat jednotlivé pojmy, se kterými bakalářská práce souvisí. Těmi jsou volný čas, životní styl, výchova mimo vyučování, vývojová stádia dětí a jejich specifika, hasiči a tábor.

U volného času se práce zaměří jak na definování tohoto pojmu, tak na jeho funkce a spojení s životním stylem. Blíže se bude soustředit na mladší školní věk dětí a jejich věkové zvláštnosti. V kapitole věnované tematice tábora se práce zaměří na definice, druhy, organizaci táborů obecně a povinnosti pořadatelů tábora z hlediska legislativy. Dále popíše činnost Sboru dobrovolných hasičů Chrastava, jejich historii fungování a práci s mládeží, především její zapojení do celostátní hry Plamen. V této práci bude vysvětlena podstata a pravidla této hry a její jednotlivé disciplíny.

1.1 Volný čas

1.1.1 Definice volného času

Existuje mnoho definic a vysvětlení, jak chápat volný čas. Tato kapitola popisuje možnosti, jak bychom tento pojem mohli vymezit. Pojmem volný čas musíme rozumět dobu, při které neplníme žádné povinnosti, ale svou činnost si sami vybíráme. Tato doba nám slouží jako čas na odpočinek, zábavu, relaxaci, nebo zájmové činnosti. Tyto činnosti nám přinášejí pocity blaha, uspokojení a uvolnění. Navíc je provozujeme naprosto dobrovolně a rádi. (Pávková 2001, s. 13)

Specifickou zvláštností volného času dětí a mládeže je to, že jejich volný čas by z výchovných důvodů měl být pedagogicky ovlivňován. Důvodem je nedostatek zkušeností dětí. Vedení však musí být nenásilné, citlivé, rozmanité a přitažlivé, a účast musí být dobrovolná. Stupeň ovlivňování volného času dětí a mládeže je závislý jak na věku dětí, tak na jejich mentální i sociální vyspělosti a na charakteru rodinné výchovy (Pávková 2002, s. 13-14).

Volný čas bychom také měli chápat jako dobu, která nám zbyde po splnění všech našich povinností. U dětí a mládeže se do volného času nepočítá ani sebeobsluha, péče o zevnějšek či zajištění biologických potřeb. Lidé si ale například z přípravy jídla a jeho konzumace svého koníčka udělat samozřejmě mohou. Stejně tak, jako je pro děti četba většinou chápána jako povinnost, je četba u dospělých jednou z možností odreagování se.

Břetislav Hofbauer popisuje volný čas jako „čas, kdy člověk nevykonává činnosti pod tlakem závazků, jež vyplývají z jeho sociálních rolí, zvláště z dělby práce a nutnosti zachovat a rozvíjet svůj život“ (Hofbauer, 2004, s. 13).

Dále volný čas charakterizuje jako „činnost, do níž člověk vstupuje s očekáváními, účastní se jí na základě svého svobodného rozhodnutí, a která mu přináší příjemné zážitky a uspokojení“ (Hofbauer, 2004, s. 13).

Klíčový pojem volný čas je chápán jako čas, kdy člověk nevykonává činnosti pod tlakem závazků, které vyplývají z jeho společenského začlenění, zvláště z dělby práce a z nutnosti zachovat svůj biofyzilogický či rodinný systém (Velký sociologický slovník. Karolinum, Praha 1996, heslo Čas volný)

Dobu, která pro nás znamená chvilku odpočinku, nebo je pro nás příležitostí k zábavě a rozvoji vlastní osobnosti nazýváme **volný čas**. (Hájek, Harmach, Hoffmann, Jíra, Jírová, 2004, s. 16 – 17)

Návštěva divadla, kina, jízda ve formulích, hodina tenisu či klavíru, chatování s přáteli, chvilka s oblíbenou knihou, jízda na koni, houbaření - tohle vše jsou příklady toho, jak si můžeme náš volný čas představit a naplnit. Dalším příkladem může být práce na zahradě. Já osobně bych to chápala jako nutnost, někdo jiný, jako nezbytnou práci, kterou dělá s láskou a těší ji to a navíc cítí hrdost a uspokojení při pohledu na svou rozkvetlou zahradu. Pro někoho ležení na gauči a sledování televize znamená nepředstavitelnou lenost a pro jiného je právě tato činnost (i když pasivní) potřebnou regenerací pracovní síly.

1.1.2 Funkce volného času

Hofbauer (2004) upozorňuje na tři základní funkce volného času, a to na odpočinek, zábavu a rozvoj osobnosti. Odpočinek slouží hlavně k regeneraci sil vynaložených na práci a školu. Zábava je také forma regenerace sil, a to především těch psychických. Zregenerujeme-li psychické síly, projeví se to u nás zlepšením nálady, zbavením se stresu a uvolněním napětí. Dále se můžeme ve volném čase zdokonalovat ve svých dovednostech a znalostech.

Je pochopitelné, že odpočínutý a zregenerovaný člověk je schopen podat lepší pracovní výkon, lépe zvládá mezilidské vztahy a lépe odolává stresu. Lidé svůj volný čas mohou využít i k tomu, aby se vyrovnali s tím, co se jim v životě nedaří. Své volnočasové aktivity mohou volit podle toho, zda potřebují zotavit své psychické síly, či naopak uvolnit svou přebytečnou energii.

1.1.3 Výchova mimo vyučování

Pedagogické ovlivňování volného času, zvláště výchova dětí a mládeže v době mimo vyučování, je podstatnou oblastí výchovného působení. Nabízí příležitost vést jedince k racionálnímu a účelnému využívání volného času, formovat hodnotné zájmy, uspokojovat a zdokonalovat významné lidské potřeby, rozvíjet specifické schopnosti a upevňovat žádoucí morální vlastnosti. Obsah i způsob využívání volného času mají značný smysl z hlediska duševní hygieny. (Pávková 2002, s. 37)

Doba mimo vyučování je čas, který děti využívají pro aktivity vztahující se ke škole (příprava na vyučování) nebo činnostem, které se školou nesouvisejí. Řízenou formu zabezpečují školy ve školních družinách a školská zařízení pro výchovu mimo vyučování a pro zájmové vzdělávání ve volném čase.

(Hájek, Harmach, Hoffmann, Jíra, Jírová, 2004, s. 26) – citují názory: Průchy, Walterové a Mareše)

Výchova mimo vyučování výrazně přispívá prevenci společensky nevhodných a škodlivých forem chování. Funguje jako vhodná prevence závažných výchovných problémů, jako jsou například projevy agresivity, záškoláctví, drogy a gamblerství. (Pávková 2002, s. 37-38)

1.1.4 Funkce výchovy mimo vyučování

„Výchova mimo vyučování, jako specifická oblast výchovného působení, plní funkci výchovně-vzdělávací, preventivní, zdravotní a sociální.“ (Pávková a kol, 2001, s. 41)

Pojmem výchova mimo vyučování chápeme výchovné působení v době mimo školního vyučování, hlavně ve volném čase. Nezahrnuje pouze čistě dobrovolné volnočasové aktivity, ale i jisté povinnosti, jako jsou například sebeobslužné návyky či domácí úkoly.

1.1.4.1 Výchovně-vzdělávací funkce:

Na uskutečňování výchovné funkce je kladen mimořádně velký důraz. *„Jednotlivé instituce se podílejí podle svých specifických možností na rozvíjení schopností dětí a mládeže, na usměrňování, kultivaci a uspokojování jejich zájmů a potřeb, na formování žádoucích postojů a morálních vlastností.“ (Pávková a kol., 2001, s. 41)*

Děti se motivují pomocí rozmanitých a zajímavých činností k smysluplnému trávení volného času. Dochází tím u nich k získávání nových dovedností, schopností, vědomostí a návyků. Díky úspěchům v zájmových činnostech dochází k pocitu blaženosti, uspokojení a vzniká příležitost k seberealizaci a úměrnému sebehodnocení. (Pávková, 2001, s. 42)

1.1.4.2 Zdravotní funkce:

Institute pro výchovu mimo vyučování se snaží kompenzovat dlouhé sezení při vyučování tím, že děti motivují k tělovýchovné a sportovní činnosti ve volném čase. Některá zařízení, která zajišťují stravování, mohou přispět k lepšímu zdravotnímu stylu. Ke zdravému duševnímu vývoji přispívají instituce výchovy mimo vyučování tím, že umožňují mládeži a dětem pobyt v příjemném prostředí, pohodě a s příjemným kolektivem. Dále jim umožňují prožívat radost z činnosti, která je baví a naplňuje. (Pávková, 2001, s. 42)

1.1.4.3 Sociální funkce:

Institute pro výchovu mimo vyučování pomáhají rodičům dětí tím, že pečují o jejich děti v době, kdy jsou rodiče například v zaměstnání. Výchovně-vzdělávací zařízení mohou také velmi dobře vyrovnávat podmínky materiálního a psychologického typu v konfliktních rodinách. Tím velmi pomáhají dětem, které nemají vyhovující rodinné prostředí. Jednotlivé typy výchovných zařízení plní sociální funkci v různém rozsahu a rozdílným způsobem. (Pávková, 2001, s. 42-43)

1.1.4.4 Preventivní a rozvojové zaměření výchovy:

V prevenci rozlišujeme celkem tři stupně. Jako první, široce založená a cílená prevence existuje **prevence primární**. Tato prevence je určená celé populaci, především té části, která není kriminálně riziková ani narušená. **Sekundární prevence** se orientuje na kriminálně rizikové jedince a skupiny, u kterých je vyšší možnost, že se stanou nositeli závadové činnosti, nebo na ty, kteří se stanou jejími oběťmi. **Terciální prevence** usiluje o nápravu těch, kteří jsou už negativními jevy postiženi. Jinak řečeno, zabraňuje recidivě. Tato prevence se zaměřuje na sociální prostředí, příčiny a podmínky vzniku závadového jednání a jeho návratu. (Pávková, 2001, s. 43-44)

Pávková ve své knize zdůrazňuje, že každé výchovné působení na děti a mládež musí zahrnovat složku preventivní i rozvojovou. Vysvětluje tak, že nestačí, aby dítě jen nedělalo špatnosti (vykrádání aut, drogy), ale že musí plně rozvinout své možnosti a vypracovat v sobě řadu pozitivních vlastností. Tak se stane člověkem, který je

například dobrým zaměstnancem a navíc i skvělým životním partnerem. (Pávková, 2001, s. 43-44)

Vhodné pedagogické ovlivňování volného času dětí a mládeže vede k účinné formě prevence negativních jevů, jako je například agresivita, záškoláctví a gamblerství.

„Výrazně přispívá k prevenci společensky nevhodných a škodlivých forem chování.“

(Hájek, Harmach, Hoffmann, Jíra, Jírová, 2004, s. 37)

1.1.5 Volný čas a životní styl

Způsob, kterým využíváme náš volný čas, vypovídá mnoho o našem životním stylu. Pojem životní styl je složitý a velmi komplikovaný. Jedna z definic vymezuje životní styl jako *„souhrn životních forem, které jedinec aktivně prosazuje (Bakalář). Zahrnuje hodnotovou orientaci člověka, projevuje se v jeho chování i ve způsobu využívání a ovlivňování materiálních i sociálních životních podmínek. Všechny tyto skutečnosti lze posuzovat mimo jiné i z hlediska volného času a hospodaření s ním.“* (Pávková a kolektiv 2001, s. 28)

„Každý člověk má svůj individuální systém hodnot, který se utváří vlivem životních podmínek a aktivitou jedince.“ (Pávková 2001, s. 28-29)

Velmi důležité je však najít určitou rovnováhu mezi volným časem a svými povinnostmi. Hodnotová orientace člověka se dá přirovnat k miskám vah. A to z hlediska toho, že si buď budeme schraňovat materiální předměty, či se budeme hnát za milionem zážitků, ze kterých nám zbyde „jen“ vzpomínka. Měli bychom si v tomto směru nastavit jakousi rovnováhu.

Velkým prvotním vzorem je pro nás naše rodina. Právě ona nám nastavuje jakési zrcadlo a vytváří v nás určité mantinely, které postupem času buď odsuneme, nebo v nich ulpíme. Poskytuje nám mnohokrát příklad trávení volného času nevědomky. Zvyky našich blízkých jsou povětšinou hluboce zakořeněné a my je odkoukáme. Lidé se dají hodnotit podle **míry aktivity** a toho, kolik svého úsilí jsou ochotni a schopni vynaložit pro splnění svých přání. Dalším ukazatelem životního stylu je **sociální interakce**. Existuje mnoho lidí, kteří tráví svůj volný čas jako samotáři, jiní v menší skupince přátel a další lidé rádi žijí rušným, hektickým společenským životem. První zkušenosti s využíváním volného času máme samozřejmě právě v rodině. Především naši rodiče jsou pro nás vzory a my od nich přebíráme a napodobujeme jejich životní styl. (Pávková, 2001, s. 29)

1.2 Cílová skupina

V této kapitole chci vysvětlit pojem **vývojová psychologie** a zaměřit se na ty věkové kategorie, které nalezneme právě na dětských letních táborech. Především tedy ty věkové kategorie, které se účastnily našeho hasičského tábora. Jedná se tedy o děti mladšího středního a staršího školního věku.

Vývojová psychologie podle Langmeiera a Krejčířové usiluje o popis a vysvětlení vývoje dítěte, ale sama nedává žádný „návod“, jak by měli rodiče své děti vychovávat. Předmětem vývojové psychologie je vývoj psychiky, duševní vývoj jedince v průběhu celého života. Sleduje neustálé proměny chování a změny v prožívání člověka.

„Vývojová psychologie v tomto užším pojetí studuje všechny změny, k nimž dochází v průběhu života člověka. V dětství a v období dospívání jsou to především vlastní změny evoluční – jsou to ty, které představují zákonitý (nikoliv pouze nahodilý) jednorázový (neopakovatelný) postup řady ze sebe navzájem vycházejících změn, které lze hodnotit jako přechod od méně dokonalého k dokonalejšímu (složitějšímu) a jež jsou zaměřeny k uskutečňování určitého cíle.“

(Langmeier, Krejčířová, 2006, s. 14)

Osobnost dítěte se v procesu vývoje rozvíjí, mění se její skladba, osobnostní vlastnosti se diferencují a někdy dochází i k jejich dost zásadní proměně. Každá vývojová fáze má jiný účel, a proto se také rozvíjejí jiné vlastnosti. (Vágnerová, 2005, s. 237)

Vágnerová se opírá o Eriksonovu teorii osmi stádií, kde je **školní věk** popisován jako fáze snaživosti. Dítě se přičiňuje o dobrý výkon a jeho prostřednictvím o své uplatnění. V tomto stádiu se dítěti rozvíjí mysl, vztah k práci a povinnostem. Školní zkušenost velice ovlivňuje dětské sebehodnocení a rozvoj osobnosti. Vývoj identity spadá do fáze **dospívání**, kde se také rozvíjejí rozumové schopnosti. Dospívající se snaží poznávat vše nové a často se stává, že odmítají společenská pravidla a zvyklosti. Jsou schopni tvrdé a vytrvalé práce, když pro ně má daná činnost smysl a dostatečný význam. (Vágnerová, 2005, s. 238)

1.2.1 Věkové kategorie

1.2.1.1 Mladší školní věk (asi 6 – 10 let)

Děti v tomto věku si teprve zvykají na povinnosti a odpovědnost. Jejich morální hodnoty se postupně rozvíjejí a jejich svědomí se postupně utváří. Motivací pro dodržování pravidel jsou odměny a tresty. Musíme na to myslet hlavně při prohřešcích této věkové skupiny. Fantazie může být velice živá a někdy se objevuje vymyšlení chybně považované za úmyslné lhaní.

Mladší školní děti jsou většinou bezelstné, důvěřivé a dobře přijímají autoritu dospělého, protože v něm vidí vzor. Vedoucího na táboře zcela přijímají a snadno přebírají jeho názory a způsoby. Nesnaží se o něm pochybovat. Jsou přizpůsobivé, ale stále hodně závislé na rodině. Proto právě na dětských letních táborech vyžadují individuální vztah k dospělým a zvýšenou osobní pozornost. Je třeba jim poskytnout láskyplnou a trpělivou péči a navíc musíme klást důraz na dodržování základních hygienických pravidel. Děti v tomto stádiu je nemají plně zautomatizovány. (Hájek, Harmach, Hoffmann, Jíra, Jírová, 2004, s. 16 – 17)

V tomto věku děti neudrží dlouho svou pozornost, jedné činnosti se mohou plně věnovat maximálně 20 minut. Pro vedoucího na dětském táboře to znamená, že by měl činnost častěji střídát, a to tak, aby se střídaly aktivity pohybové s klidnými.

1.2.1.2 Střední školní věk (asi 11 – 13 let)

V této věkové kategorii se u dětí rozvíjí logické a abstraktní myšlení, pozornost a soustředěnost. Toto období nazývá autorský kolektiv Hájek, Harmach, Hoffmann, Jíra a Jírová ve své knize Děti, vedoucí a volný čas nástupem puberty. Mezi typické znaky tohoto období patří například přecitlivělost, náhlé změny nálad, změna zájmů a koníčků a navíc se zde formuje mravní cítění. Tělesná a duševní zralost mohou být ve většině případů nerovnoměrné.

Dítě se postupně odpoutává od své rodiny a stoupá vliv vrstevníků. Snaží se být samostatné, více se sleduje a porovnává s ostatními. Zvyšuje se jeho kritičnost a upadá ochota podřizovat se autoritě. (Hájek, Harmach, Hoffmann, Jíra, Jírová, 2004, s. 18)

1.2.1.3 Starší školní věk (asi 14 – 16 let)

Toto období se nazývá puberta a je doprovázeno prudkým rozvojem citů, vytvářením vlastních stanovisek a názorů. Nastává vrchol vývoje myšlení a dalších poznávacích operací. V tomto období přetrvává odmítání autorit a velmi typickým znakem je nejistota a pochybnosti o své vlastní osobě. Dochází k dosažení pohlavní zralosti. Dětem v tomto věku musíme poskytovat důvěru a pozitivní hodnocení. Potřebují pocit bezpečí a uznání, i když se nás někdy možná snaží od tohoto jednání odradit svým chováním. (Hájek, Harmach, Hoffmann, Jíra, Jírová, 2004, s. 18)

Děti si vytvářejí základy morálky, sílí u nich smysl pro přátelství a čest. V tomto období se děti velmi bojí zesměšnění před ostatními vrstevníky. Podle mého názoru se především dívky snaží při hrách spolupracovat alespoň ve dvojici a snaží se tím předejít možnosti neúspěchu.

1.2.2 Vývojový stav dítěte v době jeho vstupu do školy

V této kapitole popisují věkové charakteristiky dětí mladšího a staršího školního věku a přibližují jejich zvláštnosti při vstupu do ZŠ, protože právě tyto věkové kategorie navštěvují náš dětský letní tábor.

„Jak má vypadat dítě, které je pro školu zralé, a kterým dětem by měla být popřípadě školní docházka odložena, nebo které by měly být zařazeny do vyrovnávací či jiné třídy?“ (Langmeier, Krejčířová, 2006, s. 111)

Vývojová psychologie prozkoumává problematiku školní zralosti a školní připravenosti. Rozdíl nalezneme v tom, že školní připravenost obsahuje všechny předpoklady k zvládnutí školních nároků a patří do ní také pochopení významu a důležitosti školního vzdělání. Školní zralost souvisí se zráním organismu, emoční stabilitou, manuální zručností, odolností vůči zátěži, rozvojem senzomotorické koordinace, zrakovým a sluchovým vnímáním a dalším. Posuzování školní zralosti a připravenosti se provádí v pedagogicko-psychologických poradnách.

1.2.2.1 Tělesná zralost

Langmeier ve své knize poukazuje na to, že v období při vstupu do školy dochází u dětí k evidentním změnám tělesných proporcí. Nastává zjevné protažení postavy, prodloužení končetin a relativní zmenšení hlavy. Dále se také spekuluje o tom, zda tyto fyzické změny dětí odpovídají jejich školní zralosti. Závěrem zjišťujeme, že zkoumání školní zralosti jen podle fyzických změn by bylo velmi nezodpovědné. (Langmeier, Krejčířová, 2006, s. 112)

1.2.2.2 Kognitivní zralost

Právě kolem šesti let věku dítěte dochází k výrazným změnám v poznávací činnosti dítěte. Dítě začíná svět chápat realisticky a je méně závislé na svých okamžitých potřebách. Při určitých činnostech a konkrétních situacích dítě začíná logicky myslet. Více se soustředí na detaily. To se projevuje například v jeho kresbě. Dále zvládá napodobovat různě složité útvary a tvary písma.

Školní úspěch závisí také na dalších schopnostech dítěte, a to především na jeho řeči, paměti, na rodinném zázemí a na určité zásobě znalostí načerpaných v předškolním věku.

1.2.2.3 Emoční, motivační a sociální zralost

Emoční zralostí chápeme věku odpovídající kontrolu citů i impulzů. Dítě by mělo být schopno odložit své potřeby a přání až na později, vzhledem k dokončení potřebného cíle. S citovou zralostí blízce souvisí i **zralost úkolová**. Dítě je schopno

započít i úkol, který pro něho může být v polovině plnění nudný a především je schopné ho dokončit. Jako příklad uvádí Langmeier kreslení kolem dokola papíru. Kreslí se rámeček z kroužků, nebo křížků. Schopnost samostatně pracovat se u dětí postupem času vyvíjí a my nesmíme šetřit chválou nad jejich úspěchy a také je nesmíme přetěžovat.

S citovou a motivační zralostí těsně souvisí **zralost sociální**. Dítě by mělo být méně závislé na své rodině a mělo by být schopno se od ní na chvíli odpoutat. Příkladem takového odloučení je pro nás škola, nebo právě dětský letní tábor. Dítě se zde musí začlenit do skupiny dětí a najít si své kamarády. Také se ve většině situací musí spoléhat samo na sebe a rozhodovat se podle sebe.

1.3 Tábory

Dětský letní tábor je jednou z podob zotavovacích akcí a v České republice má velmi dlouhou a stálou tradici. Táboření je jistým vyvrcholením pro organizace, které pracují s dětmi a tábory jsou fenoménem naší republiky. Chceme, aby tato tradice pokračovala a děti se na tábory stále těšily. I podle informací MŠMT jsou v naší republice letní tábory neobyčejným úkazem a jiné státy nám je mohou jen závidět. Při výběru tábora by si ale měli rodiče zjistit co nejvíce informací o pořadateli, o místě konání, o hygienickém zabezpečení, kvalifikaci vedoucích, ubytování a stravování, programu a dalších faktorech, jako je například pojištění, doprava nebo půjčení pomůcek (například vodácká vesta).

Nabídka táborů je velmi pestrá. Nalezneme tábory putovní, vodácké, hasičské, taneční, tábory se zaměřením na jízdu na koních, či tábory dvoutýdenní, třítydenní...

Program tábora by měl být mnohotvárný a různorodý a měl by dětem dávat dostatek prostoru k odpočinku od stereotypů běžných dní. Tábor by měl rozvíjet osobnost dětí, také jejich samostatnost a měl by jim poskytnout nové zážitky. Tábory jsou pro většinu dětí jedinečnou příležitostí, jak se ocitnout na pár dní bez dohledu rodičů. Děti se musejí starat samy o sebe a to s pomocí a dohledem táborových vedoucích. Tábory děti učí, jak se o sebe postarat. Děti se na táboře musejí rozhodovat samostatně a nezávisle i v konfliktních situacích. Velmi důležitý je také proces sebevýchovy, který je součástí socializačního úsilí. Na táborech se děti naučí také vzájemné toleranci a spolupráci, ta vzniká při integraci do nového kolektivu.

„tábor by měl pro děti být místem dobrodružství, poznání, ale i místem výchovného působení dospělých...“

(Jan Burda, Vladimíra Šlosarová a kolektiv, 2008, s. 5)

Rozlišujeme čtyři druhy táborů:

stálé tábory – tábory ve stálých tábořištích (zděné, chatové, stanové základny), celý pobyt na jednom místě;

putovní tábory – během pobytu vystřídají účastníci několik tábořišť, většinou jde o tábory pěší, vodní či cykloturistické;

příměstské tábory – specifická forma nabídky denního programu bez noclehu;

hvězdicové tábory – tábor, při němž účastníci absolvují několikadenní výlety do okolí základny;

Typy táborů:

běžné – účastníky jsou děti a mládež „běžné“ populace;

integrované – tábor i pro děti z rizikových skupin, dětských domovů, zdravotně postižené, kdy alespoň 20 % účastníků je z takto postižené populace;

ozdravné – určené pouze pro zdravotně postižené děti.

(Jan Burda, Vladimíra Šlosarová a kolektiv, 2008, s. 41-42)

V současné době nalezneme i několik dalších druhů táborů, jako jsou například tábory zaměřené na výuku cizích jazyků, tanec, sport, požární sport a další.

1.3.1 Legislativa dětských táborů

Na samém začátku této kapitoly je důležité vysvětlit si pojem zotavovací akce. Zotavovací akcí myslíme ty pobyty, které jsou organizované a jsou určeny pro minimální počet 30 dětí ve věku do 15 let na dobu delší než 5 dní. Cílem těchto akcí je posílit zdraví dětí a zvýšit jejich tělesnou zdatnost.

(Jan Burda, Vladimíra Šlosarová a kolektiv, 2008, s. 7)

1.3.2 Výčet zákonů, vyhlášek i dalších právních předpisů

Abychom se mohli pustit do pořádání letního dětského tábora, je nutné a nezbytné znát následující předpisy upravující letní tábory v České republice. Sjedený seznam zákonů, vyhlášek i dalších právních předpisů týkající se nejen táborů, ale i další práce s dětmi, je k nalezení na webu Borovice.cz. Doporučuje ho MŠMT ČR na svých webových stránkách.

Je velmi důležité znát tyto dokumenty, pokud se chceme věnovat práci s dětmi a mládeží plnohodnotně:

- Usnesení předsednictva ČNR o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku ČR č. 2/1993 Sb. Ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb.

Zde jsou zmíněny body jako například:

- lidé jsou svobodní a rovní v důstojnosti i v právech,
- svoboda myšlení, svědomí a náboženského vyznání je zaručena,
- děti narozené v manželství i mimo ně mají stejná práva,
- rodiče, kteří pečují o děti, mají právo na pomoc státu.

- Zákon č. 1 /1993 Sb., Ústava České republiky

Dále považuji za důležitý zákon č. 471/2005 Sb., úplné znění zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, jak vyplývá ze změn provedených zákonem č. 444/2005 Sb. a zákonů z roku 2006.

Vyhláška MZ č. 148/2004 Sb. kterou se mění vyhláška č. 106/2001 Sb., o hygienických požadavcích na zotavovací akce pro děti. Dále vyhláška 137/2004 Sb. o hygienických požadavcích na stravovací služby a o zásadách osobní a provozní hygieny při činnostech epidemiologicky závažných. (Jan Burda, Vladimíra Šlosarová a kolektiv, 2008, s. 75-89) (<http://www.borovice.cz/dokumenty/legislativa/>)

1.3.3 Povinnosti pořadatele táborů

Aby tábor (zotavovací akce) mohl proběhnout, je nutné, aby pořadatel zajistil (podle zákona) hned několik věcí. Musí zabezpečit umístění, zásobování vodou (zákon č.471/2005 Sb.), odstranění odpadků a splaškových vod v souladu s hygienickými požadavky. Dále musí dostát hygienickým požadavkům na prostorové a funkční členění staveb a zařízení, jejich vybavení a osvětlení. Je také povinen měsíc před zahájením nahlásit orgánu ochrany veřejného zdraví termín a místo konání akce, počet účastníků, způsob zabezpečení pitnou vodou a také způsob stravování účastníků zotavovací akce. Mezi další velmi důležité povinnosti pořadatele patří zajištění instruktáže všech fyzických osob činných na této akci, a to o hygienických požadavcích na tyto akce a o předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění. „Pořadatel může na zotavovací akci přijmout jen dítě, které:

- je zdravotně způsobilé k účasti na akci a podrobilo se stanoveným pravidelným očkováním nebo má doklad, že je proti nákaze imunní nebo že se nemůže očkování podrobit pro trvalou kontraindikaci,
- nejeví známky akutního onemocnění (např. horečka, průjem...),

- ve 14 kalendářních dnech před odjezdem na zotavovací akci nepřišlo do styku s fyzickou osobou nemocnou infekčním onemocnění nebo podezřelou z nákazy ani mu není nařízeno karanténní opatření.“ (<http://poradna.crdm.cz/letni-tabory/prehled-legislativy-pro-poradani-letnich-taboru-306>)

1.3.4 Personální zajištění

Jednou z důležitých podmínek při pořádání dětského letního tábora je sestavení fungujícího týmu, který bude spolehlivý. Každý člen týmu by měl plnit pokyny nadřízených pracovníků. Dále by neměl jednat v rozporu s oprávněnými zájmy provozovatele, zodpovědně a bezpečně hospodařit se zapůjčeným materiálem a zabezpečit ochranu majetku a osob. Zajisté také musí zajistit bezpečí a zdraví svěřených dětí. Vedoucí mají za úkol v souladu s programem organizovat činnost oddílu a zabezpečovat denní program, spolupracovat při organizaci celotáborové hry a dalších aktivit.

Důležitou osobou je zdravotník. Může jím být lékař, střední zdravotnický pracovník oboru všeobecná sestra, dětská sestra nebo porodní asistentka, fyzická osoba, která absolvovala kurz první pomoci se zaměřením na zdravotnickou činnost při zotavovací akci či student lékařství po ukončení třetího ročníku. Jeden zdravotník se může starat maximálně o 80 dětí. Před začátkem akce se se zdravotníkem konzultuje sestavování jídelníčku, a to po stránce nutričních hodnot stravy. Dále se podílí na tvorbě programu z hlediska zdravého způsobu trávení volného času.

Stěžejní osobou tábora je hlavní vedoucí. Musí být samozřejmě starší 18 let, být náležitě proškolen provozovatelem a nese plnou zodpovědnost za vše týkající se tábora - za spokojenost dětí, za plnění hygienických a bezpečnostních předpisů, za práci všech lidí, za provoz, ošetřovnu a za celý chod tábora.

Oddílový vedoucí musí být starší 18 let a být způsobilý k práci s dětmi. Odpovídá za svěřený oddíl. Do jisté míry dětem během jejich pobytu nahrazuje rodiče. Stává se z něho jejich rádce, pomocník, důvěrník a je pro ně určitým vzorem. Jako pomocník mu může sloužit praktikant ve věku 15 až 18 let.

(Jan Burda, Vladimíra Šlosarová a kolektiv, 2008, s. 15-18) (<http://www.msmt.cz>) (<http://poradna.crdm.cz/letni-tabory/prehled-legislativy-pro-poradani-letnich-taboru-306>)

1.4 SH ČMS - Sbor dobrovolných hasičů Chrastava

Dobrovolní hasiči v Chrastavě spolupracují s MÚ Chrastava a podílí se na mnoha akcích, které město pořádá. Je již tradicí, že každý rok hasičský sbor připravuje hranici na pálení čarodějnic a také zde zajišťuje dozor. Velký podíl má celý sbor na přípravě Chrastavských slavností a Svatovavřínecké pouti. Ukázky z hasičského dění jsou zejména pro děti předškolního věku. Součástí sboru je i mládež. Kroužek mladých hasičů se postupem času rozrůstá a tréninky probíhají třikrát týdně. Jedná se o děti předškolního věku, mladší děti a starší žáky až po dorostence. Děti se v kroužku naučí základy pro hasičský život, trénují na soutěže a také navštěvují různé exkurze. Chrastavský sbor hasičů se pyšní soutěžním družstvem žen. Členky se schází pravidelně každou neděli v 16 hodin a společně nacvičují požární disciplíny a vzorně trénují.

1.4.1 Hasičská zbrojnice

Hasičská zbrojnice se nachází v Nádražní ulici vedle autobusového nádraží. Objekt se skládá z hlavní budovy, garáže a cvičiště. Chrastavští hasiči se dočkali i hasičské věže. Věž slouží k sušení hadic a výcviku slaňování. Cvičiště se nachází za hasičskou zbrojnicí a probíhá zde praktický výcvik členů výjezdové jednotky. Od roku 2015 mají hasiči při cvičišti běžeckou dráhu s překážkami, na které probíhá trénink disciplíny 100 metrů překážek a další. Také mladí hasiči nebo družstvo žen využívá tento prostor k tréninku požárního sportu.

1.4.2 Hasičské historické muzeum

V létě roku 1988 se zrodil nápad postavit v Chrastavě muzeum historické hasičské techniky. Tato myšlenka vzešla od tamních dobrovolných hasičů, které napadla díky výstavě některých exponátů v centru města k příležitosti 120. výročí vzniku místního sboru dobrovolných hasičů. Chtěli docílit toho, aby veřejnost mohla navštívit stálou výstavu a kdykoliv se seznámit s aktuálními informacemi o vystavené technice. Jelikož nadšení a odhodlání ve sboru převážilo, muzeum se začalo budovat. Protože ale sbor dobrovolných hasičů neměl dostatek finančních prostředků, nemohl koupit ani pronajmout některé objekty vhodné k výstavbě hasičského muzea. Koncem roku 1990 se naskytl vyhovující objekt starého kravína z 18. století, který vlastnil Městský úřad. Po mnohých vyjednáváních se zastupiteli města byl uvedený objekt převeden sboru dobrovolných hasičů k využití na expozici historické hasičské

techniky. Dobrovolní hasiči budovu kravína rekonstruovali svépomocí a sháněli finance například sběrem starého železa a pomocí dalších finančních a hmotných darů. Muzeum hasičské techniky bylo otevřeno 21. června 1997. Poslední stavební úpravy byly dokončeny v letech 1998 – 2000 a objekt byl připraven pro výstavu dalších exponátů. Na rekonstrukci Hasičského muzea bylo zdarma odpracováno 17 758 brigádních hodin. Finanční náklady činily 2 042 000 Kč. Vzniklá expozice hasičského muzea je jednou z největších expozic tohoto druhu v České republice.

1.5 Požární sport

Požární sport je nedílnou součástí sborů dobrovolných hasičů. Spojuje atletiku s určitými elementy a činnostmi z práce hasičů. Soutěžící musejí být hbití, rychlí, obratní a nesmějí se bát překážek, výšek a natož pak ohně. Požární sport se skládá ze čtyř disciplín (požární útok, běh na 100 m překážek, štafeta 4 x 100 m překážek, výstup do 4. podlaží cvičné věže).

Požární útok je asi tou nejrozšířenější podobou požárního sportu. Spočívá v tom, že soutěžící musejí pomocí hasičského náčiní utvořit dva útočné proudy a dopravit vodu do dvou terčíků, které leží ve vzdálenosti 60 m. Terčíky musejí spadnout nebo na ně voda musí stříkat alespoň 25 s (10 l). Poté se časomíra zastaví.

Běh na 100 m překážek je individuální disciplínou a závodník v ní musí překonat 2 m vysokou bariéru. Tato bariéra je umístěna uprostřed dráhy ve vzdálenosti 23 m od startu. Za touto bariérou si závodník sebere dvě hadice a běží s nimi přes kladinu. Dalším krokem je spojení hadic rozdělovačem, napojení na proudnice a následné proběhnutí cílem. Každý soutěžící má dva pokusy.

Smyslem **štafety 4 x 100 m s překážkami** je úspěšné překonání překážek (žebřík, bariéra, kladina) a uhašení skutečného ohně pomocí proudnice. Délka dráhy je tedy 400 m a místo štafetového kolíku nesou členové závodu hasičskou proudnici.

Výstup do 4. podlaží cvičné věže je zřejmě tou fyzicky nejnáročnější a zároveň divácky nejoblíbenější soutěží. Závodí v ní jen profesionální hasiči. Při plnění této disciplíny se pod věž umísťuje zajišťovací poduška kvůli bezpečnosti.

Soutěžící startuje více jak 32 m od cvičné věže a navíc v ruce drží žebřík, který potřebuje ke splnění této soutěže. (<http://www.hzscr.cz/clanek/discipliny-pozarniho-sportu.aspx>)

1.6 Hra Plamen

Hra Plamen představuje výchovně vzdělávací program a systém fyzické přípravy pro kolektivy mladých hasičů Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska.

Posláním této hry je rozvíjet všeobecné dětské znalosti, vědomosti a dovednosti s přihlédnutím k odborné technické oblasti požární ochrany. Jedná se o celoroční mimoškolní aktivitu dětí se zájmem o požární sport. Cílem je tuto aktivitu podporovat, a to za účelem podpory zdravého životního stylu.

Organizátorem hry Plamen v České republice je Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska.

Hlavními strategickými cíli práce s dětmi a mládeží v SH ČMS jsou:

1. všeobecná organizovaná mimoškolní práce s dětmi a mládeží,
2. všestranný a harmonický rozvoj osobnosti dítěte a mladého člověka s důrazem na zvyšování fyzické zdatnosti, a to za účelem výchovy k budoucí dobrovolné práci v jednotkách sborů dobrovolných hasičů. (Směrnice hry Plamen, 2016, s. 9)

1.6.1 Podmínky účasti

Každý člen SH ČMS se může zúčastnit hry Plamen, pokud splňuje příslušnou věkovou hranici a je uveden na Registračním listu kolektivu. Tým mladých hasičů může být heterogenní a musí mít minimálně 9 členů. Jako další možnost se naskýtá tým rozdělit na dvě soutěžní družstva, pokud je tým složen například z 18 a více členů. Maximální počet členů v týmu je 10.

Kolektiv hry Plamen je takový kolektiv, který se přihlásil do hry Plamen. Je to skupina hasičů ve věku do 15 let, kteří jsou zapsáni na Registračním listu kolektivu mladých hasičů. Hry Plamen se mohou zúčastnit děti jakkoli staré, ale doporučený věk je od 6 let. V případě, že se do hry zapojí mladší děti 6 let, je třeba využívat výchovné metody, které odpovídají jejich věku. (Směrnice hry Plamen, 2016, s. 9-10)

1.6.2 Kategorie

Mladí hasiči soutěží ve hře Plamen bez rozlišení pohlaví v kategoriích (rozhoduje věk v roce ukončení ročníku hry Plamen):

- mladší: do 11 let,
- starší: od 11 do 15 let.

Kategorie starší může být doplněna mladšími, ale ne naopak.

1.6.3 Náměty k celoroční činnosti

Nedílnou součástí hry Plamen je plnění a vyhodnocování celoroční činnosti. Každý kolektiv si vybere z nabízených námětů v každém okruhu jednu podmínku, kterou splní do termínu konání okrskového nebo okresního kola, a učiní o tom zápis do kroniky.

1.6.3.1 I. Okruh – volnočasové aktivity

- Uskutečnit nejméně 3 jednodenní nebo 1 vícedenní výlet do přírody, za kulturou, rekreační a odpočinkové pobyty (nad 2 dny) – nelze započítat sportovní soustředění,
- uskutečnit nejméně 2 besedy,
- uskutečnit o zimních, jarních, letních či jiných prázdninách tábor (nad pět dnů),
- navštívit 3 výstavy či muzea,
- uskutečnit minimálně 3 kulturní, vzdělávací nebo společné akce mimo den pravidelných schůzek (výstava, beseda, kino, divadlo apod.) – nelze započítat sportovní soutěže.

1.6.3.2 II. Okruh – volnočasové aktivity

- Kolektiv uspořádá min. 1 brigádu na zlepšení životního prostředí, úklidu obce či města apod.,
- kolektiv uspořádá min. 1 brigádu při údržbě výstroje, výzbroje nebo prostor, které kolektiv využívá ke své činnosti (klubovna, cvičiště, táborová základna,...),
- kolektiv zorganizuje min. 1 akci nebo provede sběr druhotných surovin, bylin či jiných výkupních materiálů,
- kolektiv se zapojí do akce Recyklujte s hasiči!, Den proti rakovině, 72 hodin nebo jiné aktuální veřejné akce organizované SH ČMS s partnery,
- kolektiv pečuje o starého občana nebo člověka jinak znevýhodněného – ZTP apod. (nejméně po dobu 3 měsíců),
- kolektiv uspořádá libovolnou volnočasovou akci (vyjma akce sportovní) pro ostatní kolektivy mladých hasičů nebo dětskou veřejnost.

1.6.3.3 III. Okruh – neformální na zájmové vzdělávání mladých hasičů

- Kolektiv získá nejméně 5 odznaků odbornosti MH nebo specializací => povinné pro všechny kolektivy.

1.6.3.4 IV. Okruh – volnočasové aktivity

- Uskutečnit nejméně 3 jednodenní nebo 1 vícedenní sportovní soustředění (2 – 3 dny),
- kolektiv uskuteční alespoň 2 kulturní programy (valná hromada, základní škola, mateřská škola, jiné),
- kolektiv zhotoví alespoň 3 nástěnky s tematikou PO, které umístí na veřejné místo,
- kolektiv zašle kresbu, povídku nebo jinou alternativu tvorby do soutěže „PO očima dětí“,
- kolektiv se zúčastní min. 2 sportovních soutěží nad rámec postupových kol hry Plamen,
- kolektiv uspořádá libovolnou sportovní akci pro ostatní kolektivy mladých hasičů nebo dětskou veřejnost,

Hodnocení: za každý nesplněný okruh obdrží každé družstvo zařazené v kolektivu (tedy v SDH) 5 trestných bodů k celkovému hodnocení (max. 20 trestných bodů). (Směrnice hry Plamen, 2016, s. 28 - 29)

1.6.4 Sportovní disciplíny mladých hasičů

Cílem disciplín je zvýšit fyzickou kondici mladých hasičů, obratnost a zručnost s požárním nářadím v provedení požárně technických disciplín a atletickou pohyblivost při štafetových bězích.

Ve všech disciplínách hry Plamen se považuje za dobu ukončení pokusu čas, kdy soutěžní družstvo, hlídka nebo štafeta ukončila provádění disciplíny, rozhodčí průběh disciplíny zhodnotil a zapisovatel zapsal dosažený čas, udělené trestné body, případně platnost nebo neplatnost pokusu. Zapisovatel je povinen zapsat do výsledkové listiny také čas ukončení pokusu.

Pokus může být opakován, došlo-li k technické závadě překážek, motorové stříkačky nebo jiného nářadí, které poskytl pořadatel, je-li podán protest s přímým odkazem na chybu nářadí dodaného pořadatelem. (Směrnice hry Plamen, 2016, s. 31)

1.6.4.1 Požární útok

Požární útok je vrcholnou disciplínou v požárním sportu. Družstva jsou sedmičlenná a snaží se co nejrychleji srazit terče pomocí vody čerpané z nádrže přenosnou stříkačkou, která je umístěna na základně. Voda proudí hadicemi přes rozdělovač až k proudnicím.

První úsek dráhy měří 60 m. Nalézají se zde 4 překážky a ty jsou postaveny ve středu dráhy. Jedná se o vodní příkop, bariéru, tunel a lávku. Úseky jsou celkem čtyři.

1.6.4.2 Štafeta 4 x 60 metrů

Družstva se rozdělí na dvě štafety po 4 účastnících. Každá štafeta má jeden pokus a započítává se čas lepší štafety. Každý člen štafety musí překonat pouze jeden úsek ze čtyř (přeběhnutí kladiny, zdolání překážky, přemístění přenosného hasicího přístroje, zapojení požárních hadic). Po každém překonaném úseku si jednotliví členové štafety mezi sebou předávají proudnici a poslední člen ji musí dopravit do cíle. Štafeta se uskuteční v jedné nebo více drahách současně. Každá dráha je 2,4 až 2,5 m široká a je rozdělena na 4 úseky po 60 m. Dráhy musí být dostatečně povrchově rovné, především však bezpečné.

Doba na přípravu pokusu je 5 min. (Směrnice hry Plamen, 2016 s. 56 - 58)

1.6.4.3 Štafeta CTIF

Štafetový běh s překážkami pro 9 závodníků. Každý závodník běží jeden z devíti úseků v daném pořadí (překonání žebříkové stěny, volný úsek bez překážek, přenos požární hadice, volný úsek, podběhnutí laťky, překonání lehkootletické překážky, přemístění přenosného hasicího přístroje, volný běžecký úsek, zapojení hadic).

Tato disciplína probíhá ve dvou kolech a do hodnocení je započítán lepší z pokusů. Doba na přípravu družstva k pokusu je opět 5 minut. (Směrnice hry Plamen, 2016, s. 64 - 67)

1.6.4.4 Štafeta požárních dvojic

Každé družstvo může postavit jednu nebo dvě pětičlenné štafety (4 + velitel = 1. štafeta, 4 + velitel = 2. štafeta)

První dvojice na dráze zapojuje hadici na hydrant a proudnici. Následná dvojice poté naopak hadici odpojuje, smotává a odnáší do cíle.

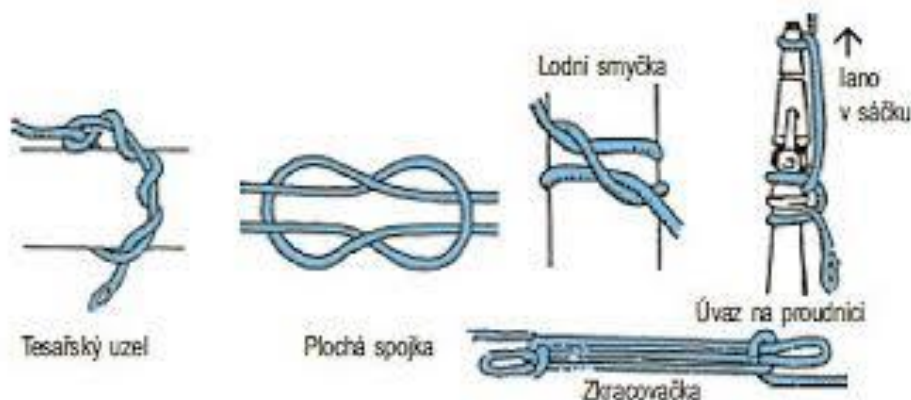
V případě dvou štafet vykonávají disciplínu obě současně, soutěž probíhá ve dvou drahách a jako výsledný čas družstva se započítává čas lepší štafety.

Doba na přípravu pokusu je 2 min. (Směrnice hry Plamen, 2016, s. 73 - 74)

1.6.4.5 Závod požárnické všestrannosti

Z jednoho družstva můžou být postaveny dvě pětičlenné hlídky. Úmyslem této disciplíny je získávání a upevňování všestranné sportovní zdatnosti soutěžících a zároveň zvyšování jejich znalostí v oblasti požární ochrany. Jednotlivé hlídky na trati

navštěvují celkem šest stanovišť, na kterých plní úkoly. Mezi úkoly patří například uzlování, základy první pomoci, střelba ze vzduchovky atd.

Obrázek 1- Ukázka uzlů (<http://sdhstraznice.obecvysoka.cz/uzle/d-1023>)

1.6.4.6 Běh na 60 m s překážkami

Soutěž probíhá v kategoriích (starší, mladší) a hodnotí zvlášť dívky a chlapce. Přihlášky probíhají písemně, a to prostřednictvím vedoucího družstva. Tato disciplína je nepovinná. Každý ze soutěžících má dva pokusy ke splnění disciplíny a doba na přípravu pokusu je 2 min. Soutěžící musí být vybaven proudnicí, se kterou překonává jednotlivé překážky (překonání bariéry, kladina, spojení hadic...).

2 PRAKTICKÁ ČÁST

Cílem praktické části je tvorba programu týdenního pobytového tábora s hasičskou tematikou, jeho realizace a evaluace.

CÍLOVÁ SKUPINA

Jedná se o děti, které se zajímají o požární sport a navíc navštěvují hasičský kroužek, který je pod záštitou SDH Chrastava. Tyto děti se vzájemně dobře znají a svůj volný čas věnují právě tomuto sportu. Děti jsme rozdělili do oddílů podle věku. V prvním oddíle, který jsem vedla já, bylo celkem devět dětí. Skupina byla heterogenní, velmi příjemná, spolupracující a komunikativní.

PROGRAM TÁBORA

Naším cílem není snaha zdokonalit schopnosti a dovednosti našich svěřenců za každou cenu. Chceme, aby si v první řadě odpočinuli od školních povinností, nenásilně se všestranně rozvíjeli a mohli se věnovat činnosti, která je baví a naplňuje.

Důležité je vybrat vhodné aktivity pro nácvik disciplín hry Plamen, stmelit kolektiv a rozvíjet samostatnost dětí. Toto jsou cíle, které jsme si vytyčili a snažíme se je prostřednictvím programových aktivit naplnit. Realizace celého tábora bude zhodnocena z několika hledisek. Z hlediska materiálního a organizačního. Dalším hlediskem je hodnocení a zpětná vazba od dětí, které proběhnou v posledním dni pobytu, tak od rodičů. To bude realizováno formou polostrukturovaných rozhovorů po skončení tábora. V neposlední řadě bude tábor zhodnocen všemi vedoucími, zde budou nejdůležitější poznatky z realizace aktivit a disciplín. Získané informace budou využity k případné inovaci tábora pro následující ročníky.

2.1 Tábor Plamínek

Celý program našeho hasičského tábora je zářamován do tzv. simulace hry Plamen, a tímto způsobem se liší od klasických dětských letních táborů. Program je atraktivní pro malé hasiče a je zaměřen na trénování jednotlivých disciplín hry Plamen. Týden začíná slavnostním nástupem a zahájením hasičského klání v daných disciplínách. V každém dni se náplň programu zaměřuje na jednu disciplínu této hry, den je doplněn pohybovými a soutěživými hrami. Tyto hry jsou přípravou na danou disciplínu, jsou upraveny tak, aby se děti připravily po fyzické stránce nebo aby získaly

potřebné vědomosti pro splnění dané disciplíny. Na konci každého dne se vyhlašují vítězové proběhlého závodu. Během jednoho dne musí účastníci klání splnit i brigádu a celotáborový výlet. Tábor je ukončen vyhlášením výsledků a vítězů.

Na fungování tábora se podílelo šest oddílových vedoucích z řad členů SDH Chrastava, kteří v průběhu roku vedou kroužky mladých hasičů u stejného sboru. O zajištění provozních záležitostí (kuchyň, úklid apod.) se starali dva další členové a zdravotník proškolený u ČČK. Celý tábor zaštiťoval již zmíněný Sbor dobrovolných hasičů Chrastava. Ubytování, doprava a stravování v táborovém areálu v Černousích u Frýdlantu bylo zapláceno rodiči.

2.1.1 Organizace tábora

Organizační přípravou tábora musíme chápat všechny činnosti, kterými zajistíme bezproblémový běh celého našeho hasičského tábora. Mezi jednotlivé body, které musíme splnit, patří i povinnosti pořadatele, které jsou uvedeny výše v textu.

Jako začátečníkům nám příprava tábora zabrala o něco více času, než by zabrala zkušenějšímu pořadateli, který tábor připravuje pravidelně. Hlavní vedoucí musel rozdělit úkoly, mezi něž patřila samozřejmě i tvorba programu tábora.

Každá zotavovací akce musí být patřičně dokumentována a následně uložena po dobu plynoucí z právních předpisů. Mezi tyto dokumenty patří například seznam dětí, pracovníků a vedoucích a dále přihlášky dětí s podpisem rodičů. Dále je třeba uschovat hospodářskou dokumentaci (peněžní kniha tábora, prvotní doklady o příjmech a výdajích, doklady evidující potraviny, denní jídelníčky), dohody o provedení práce, zdravotní dokumentaci a další.

2.1.2 Pravidla tábora

Každý hlavní vedoucí má mnoho povinností a mezi ně spadá i to, že musí určit jasná pravidla, která se musejí v průběhu tábora dodržovat. Náš hlavní vedoucí si určil **porady vedoucích** jako pravidelná setkání vždy půl hodiny po večerce. Na každé takové poradě jsme si probrali plán dalšího dne a někdy došlo i k menším změnám v programu, zejména kvůli počasí.

Jako další pravidlo jsme společně zavedli i **každodenní nástupy**, které se konaly po snídani. Děti stály seřazený do písmena U, a to po jednotlivých oddílech, vedoucí a praktikanti s nimi. Děti si vždy přinesly oddílové vlajky a hlavní vedoucí jim sdělil

program pro daný den. Také se rozdávala táborová pošta a rozdělovaly se tzv. ztráty a nálezy.

Nástupy na jídlo jsme ohlašovali velkým kovovým zvonem, který byl slyšet po celém táboře. Každý den měl jeden oddíl službu, a to znamenalo, že před jídlem se postaral o utření stolů a o následné poklizení.

Menší oddíly měly povinnou **večerku** ve 21:00 hodin a starší o hodinu později. Výjimkou byl večer s diskotékou.

Velmi důležitý je pro bezproblémový chod tábora hlavně **táborový řád**. Už na samém začátku akce si každý vedoucí se svým oddílem táborový řád pročetl a rovnou si většina vedoucích s dětmi dohodla svá oddílová pravidla, která si společně domluvili a dodržovali. (Mrnušík, s. 17)

2.1.3 Denní režim tábora

7,15 - 7,30 budíček a rozcvička

7,30 - 8,15 mytí, úklid stanů

8,15 - 8,35 snídaně

8,35 - 8,45 nástup, předání služby

8,45 - 10,30 dopolední program I

10,30 - 10,45 svačina

10,45 - 12,30 dopolední program II

12,30 - 13,15 oběd

13,15 - 14,15 polední klid

14,15 - 16,15 odpolední program I

16,15 - 16,30 svačina

16,30 - 18,30 odpolední program II

18,30 - 19,00 večere

19,00 - 19,20 nástup

19,20 - 20,30 večerní program

20,30 - 21,00 mytí, příprava na večerku

21,00 večerka 1., 2. oddíl

21,00 - 21,30 mytí, příprava na večerku

21,30 večerka 3., 4. oddíl

21,30 - 7,15 noční klid

V případě únavy dětí se večerka posunula do dřívějších hodin a naopak při diskotéce jsme večerku prodloužili, aby si ji děti řádně užily. Při prodloužení večerky jsme

posunuli čas buzení dětí v následujícím dni. Několikrát se nám posunul i čas odpolední svačiny, vzhledem k prodloužení herního času dané aktivity.

2.1.4 Přehled táborových aktivit

	DOPOLEDNE I.	DOPOLEDNE II.	ODPOLEDNE I.	ODPOLEDNE II.	VEČER
1. DEN		PŘÍJEZD A UBYTOVÁNÍ	SEZNÁMENÍ S OKOLÍM A ROZDĚLENÍ DO ODDÍLŮ	VÝROBA VLAJKY A POKŘÍK, STMELOVACÍ HRY	
2. DEN	STŘELBA ZE VZDUCHOVKY	TOPOGRAFICKÉ ZNAČKY, BUZOLA	PŘÍPRAVA NA ŠTAFETU DVOJIC - MOTÁNÍ HADIC, ŠTAFETA 4 X 60 M - PŘEKÁŽKOVÁ DRÁHA	SOUBOJ PLAMENŮ - ŠTAFETA DVOJIC A ŠTAFETA 4 X 60 M	
3. DEN	UZLE	POŽÁRNÍ OCHRANA	PŘÍPRAVA NA ŠTAFETU CTIF	ŠTAFETA A ÚTOK CTIF - VULKANUS	SVĚTLUŠKY - VEČERNÍ HRA
4. DEN	BRIGÁDA		VÝLET		
5. DEN	PŘETAHOVÁNÍ LANEM	ZDRAVOVĚDA	PŘÍPRAVA NA POŽÁRNÍ ÚTOK	POŽÁRNÍ ÚTOK	TÁBORÁK
6. DEN	HRY NA OPAKOVÁNÍ ZPV		ZPV		DISCO
7. DEN	ZÁVĚREČNÁ HRA	CEREMONIÁL	ÚKLID, BALENÍ, ODJEZD		

Tabulka 1- Přehled táborových aktivit

Hasičský tábor je velká akce, která vyžaduje plánování a týmovou spolupráci, současně jde o pedagogické působení na děti a mládež, a proto je žádoucí mít stanovené cíle, kterých chceme v průběhu tábora dosáhnout. Příprava dětského tábora je velmi komplikovanou činností a vyžaduje efektivní týmovou spolupráci. Na přípravě tábora se v našem případě podílel každý člen. Úkoly byly předem rozdělené, a proto se nám podařilo vyhnout se případnému předávání zodpovědnosti za daný úkol jednoho člena na jinou osobu. Zároveň jsme si vzájemně mnohokrát pomohli. Náš tým tvořili lidé, kteří se vzájemně dobře znají a vzájemně respektují. Navíc bylo obsazení týmu velmi různorodé zvláště z hlediska věku. Myslím si, že právě proto jsme byli schopni nalézt vhodnou činnost pro každého z nás a předat dětem mnoho znalostí a zkušeností. Na rozdíl od školy se téměř celý tábor odehrává v exteriéru, děti nemají k dispozici počítače a navíc společně trávíme 24 hodin denně. Výše je program našeho tábora v tabulce.

Výchovné metody jsem volila podle kritérií, jako je věk dětí a jeho individuální zvláštnosti, prostředí a hasičské zaměření tábora. Jedná se o záměrné působení na děti, ve kterém jsou našimi výchovnými prostředky především hry a jejich správná motivace. Domnívám se, že hra, skupinová práce a soutěže jsou pro děti velmi důležitým zdrojem vzdělávání a nabývání nových vědomostí. Při hře děti projevují své názory a emoce, což to vede k uvolnění a poznání sama sebe.

Mezi výchovně vzdělávací cíle jsem zařadila například:

- podpora rozvoje slovního projevu dětí (pěstovat slovní zásobu a vyjadřovací schopnosti) a
- rozvíjet myšlení a tvořivost.

V mnoha případech jsem se nechala inspirovat například **teorií komfortních zón**. Každý z účastníků má svou komfortní zónu, ve které není stresován. V dalším stupni takových zón může účastník přejít do fáze učení. V této zóně může přijmout nabízenou výzvu. Pokud tak udělá, vystoupí ze svého komfortu a čelí výzvě. Pokud uspěje, jeho komfortní zóna se po pozitivní zkušenosti z výzvy rozšíří. V našich připravených aktivitách nebylo možné dojít k neúspěchu. Výzvy byly přiměřeně náročné.

Dále jsem se při tvorbě programu řídila principem dobrovolnosti (**challenge by choice**). Využili jsme ho například při noční hře.

Velký důraz jsem kladla na **učení zážitkem**. Jsem přesvědčena o tom, že se děti nejvíce naučí z vlastních zkušeností, a proto jsme pro ně připravili mnoho aktivit, které jsou na tomto principu založeny. (www.sanghttp.cz/data/userfiles/studie-cz.pdf)

Všichni vedoucí jsme se navíc snažili nešetřit pochvalami a naším cílem bylo posílit v dětech pozitivní chování a podpořit jejich sebevědomí. Mezi cíle, které jsme si stanovili a v průběhu tábora se je snažili společně naplnit, patří:

- 1) celková spokojenost dětí,
- 2) aktivní trávení volného času dětí,
- 3) naučit děti samostatnosti, zlepšit komunikaci týmu, zvýšit spolupráci mezi dětmi,
- 4) zvýšit fyzickou zdatnost dětí,
- 5) vybudovat v dětech předpoklady k úspěšnému zvládnutí hry Plamen.

V prvním dni nám šlo o to, aby se děti cítily komfortně v novém prostředí a nedolehlo na ně odloučení od rodičů.

Druhý den jsme se soustředili na uvolnění atmosféry prvních dní. Dále jsme hráli hru ve formě Zapamatované, při které bylo naším cílem procvičení topografických značek

a u starších dětí navíc opakování práce s buzolou. Měla jsem pocit, že při soutěžích dělá dětem problém rychlé smotávání hadic, a proto jsme do programu zařadili hru Stříhaná, ve které si to děti procvičily. V další odpolední aktivitě se děti musely spolehnout jeden na druhého, a tak si zlepšily týmovou komunikaci a spolupráci.

Třetí den jsme započali vázáním uzlů, které hasiči potřebují ke své práci každý den. V této fázi nastala změna ve vedení nejstaršího oddílu a v pořádání nadcházející aktivity. Navázali jsme požární ochranou, kde jsme probrali například jevy doprovázející hoření a přešli jsme k první pomoci, při které velmi přirozeně docházelo k učení se zážitkem. Odpoledne proběhla hra Žebřík jako lehká příprava na odpolední štafetu. Při této aktivitě si děti osvojují schopnost naslouchat a vzájemně spolupracovat a navíc si musejí důvěřovat, což ze hry činí výbornou aktivitu pro utužení týmu. Jako další hru jsme zařadili spíše akčnější hru pro jednotlivce. Byla to opičí dráha, plná zábavných, ale i fyzicky náročnějších prvků. Při této aktivitě jsme se zaměřili na to, aby se děti unavily a aby si zvýšily fyzickou zdatnost. Změna oproti plánovanému programu nastala kvůli počasí. Hru jsme trochu urychlili, abychom nezmokli.

Čtvrtý den dopoledne byla na programu brigáda. Je povinností hasiče, aby splnil alespoň jednu brigádu ročně. Díky rychlé práci mého oddílu nám zbyl čas pro oddílové hry a navíc na výrobu sádrových masek. Odpoledne nás čekal výlet, který nebyl zvlášť dlouhý, ale byl jakýmsi odlehčením od hasičských aktivit.

Pátý den jsme v rámci fyzického tréninku do programu zařadili hru na sílu - přetahování lanem. Mimo program byla kvůli velkému horku zorganizována vodní bitva. Zdravovědu jsme probrali tak, že jsme dětem ukázali a vysvětlili obsah lékárníček a potom jsme hráli hru „Člověče, nezlob se“, ve které si děti zdravotníku procvičily. Odpoledne jsme nácvik požárního útoku lehce protáhli a málem nám nezbyl čas na svačinu. Odpoledne se uskutečnila celotáborová hra, ve které se utkaly mladší oddíly a starší oddíly proti sobě, aby síly byly vyrovnané. Večer u táboráku proběhla reflexe, která nebyla původně plánovaná. Plánovaná byla diskuze, ale zvolna přešla i do hraní rolí. Z mého pohledu se velmi povedla.

Šestý den jsme se podle programu věnovali především nácviku požárníkové všestrannosti. Střílení vzduchovkou zabralo oproti plánu více času, ale nezasáhlo do dalšího programu, ale nenarušilo nám to další program. Později odpoledne jsme hráli hru „Přesuň mě“, jejímž cílem bylo opět v dětech posílit smysl pro spolupráci a komunikaci ve skupině. Zde nastal malý problém s přípravou hry, ten ovšem způsobil jen nevýznamné zdržení. Odpoledne jsme připravili několik stanovišť, na kterých děti

plnily úkoly zaměřené právě na činnosti, které obsahuje závod požárnícké všestrannosti. Večer proběhla diskotéka.

Sedmý den proběhla závěrečná hra, při které se mohlo změnit celkové pořadí v celotáborové hře, jelikož za její splnění mohly děti získat body navíc. Závěrečná hra se skládala ze štafety s poleny a „Bludiště“.

Na konci tábora proběhlo vyhlášení výsledků táborových aktivit a děti byly odměněny. Po oslavách jsme dětem pomohli dobalit jejich věci a nakonec jsme společně odjeli domů.

2.1.5 První den

AKTIVITA	CÍL AKTIVITY	POMŮCKY
SEZNÁMENÍ SE S OKOLÍM, ROZDĚLENÍ DO ODDÍLŮ, STMELOVACÍ HRY	Naším cílem je děti seznámit s prostředím tábora a jeho okolím. Hry slouží ke stmelení kolektivu, tzv. rozkroužení.	
VÝROBA VLAJKY A POKŘÍK	Společnou výrobou vlajky se děti vzájemně přiblíží a naučí se komunikovat mezi sebou. Oddíl se stmelí a bude mít svůj společný výtvar, jehož pomocí se budou po dobu tábora reprezentovat. Prostřednictvím pokřiku si děti mohou vzájemně fandit a podporovat se při hrách.	BÍLÉ PROSTĚRADLO, KLACEK, TEMPERY, ŠTĚTCE, PŘÍPÍNÁČKY
BINGO	První možnost jak získat body pro svůj oddíl.	PAPÍR S MŘÍŽKOU 5X5, PSACÍ POTŘEBY

Tabulka 2 - První den

Po příjezdu jsme děti ubytovali a společně jsme si prošli tábor, abychom je seznámili s jeho prostředím a okolím. Bylo velmi důležité dát dětem najevo, že se nemají stydět za svou nevědomost a klást otázky, pokud si nejsou něčím jisté. Šlo hlavně o děti, které byly na táboře poprvé. Jejich pocit bezpečí jsme zkusili utvrdit tím, že jsme požádali starší děti, aby jim pomáhaly.

Dále jsme děti rozdělili do jednotlivých oddílů, ve kterých si potom vytvářely vlajku a společný pokřik. Každý vedoucí si s dětmi prošel táborový řád a navíc si také společně nastavili oddílová pravidla, která si sepsali na papír a ten si vyvěsili na viditelné místo, aby jim byl stále na očích a mohli ho řádně dodržovat. Tímto krokem jsme chtěli předejít možným konfliktům a podpořit atmosféru důvěry.

Jelikož se děti většinou znaly, nechtěla jsem zbytečně hrát seznamovací hry. Mým cílem bylo je na táboře přivítat, nadchnout je, pomoci jim se ještě lépe poznat a prohloubit důvěru v našem oddíle. Proto jsme si zahráli známé hry, jako jsou „Lavička“, „Velký uzel“, a „Kruh důvěry“.

Lavička – Při této aktivitě stojí děti na lavičce a podle požadavků se mezi sebou přesouvají tak, aby se nedotkly země. Pro začátek dostaly za úkol se srovnat podle výšky, a to od nejmenšího po nejvyššího člena oddílu. Dalšími kritérii řazení byla například délka vlasů a řazení podle abecedy.

Velký uzel – Jeden člen je vybrán pro roli režiséra a jde na chvíli stranou, aby na skupinu neviděl. Ostatní vytvoří kruh a chytí se za ruce. Jakmile se tak stane, začnou se všichni proplétat. Nikdo však nesmí pustit ruce. Vznikne nám velký lidský uzel. Když je uzel hotov, přizveme zpět režiséra. Jeho úkolem je uzel rozmotat a to pouze komunikací s ostatními dětmi. Čas rozmotávání se stopuje. Hra pokračuje tak, že se režisér přidá k ostatním a uzel utvoří všichni společně znovu. Nyní se musejí děti rozmotat samy a porovnává se čas rozmotání s pomocí režiséra a bez něho.

Kruh důvěry – Je nutné dětem sdělit, že je to velmi příjemná aktivita, která není nijak nebezpečná a pomůže nám k tomu, abychom společně pracovali jako dobrý tým. Děti se postaví do těsného kruhu, ve kterém se budou dotýkat ramen. Jeden dobrovolník se postaví doprostřed, zavře oči a ruce si nechá těsně u těla, nebo si je založí na prsa, podle toho, jak se cítí komfortně. Ostatní stojí v kruhu a ruce mají připravené před sebou. Dobrovolník uprostřed by měl mít nohy jako připevněné k zemi a jeho tělo by mělo pomalu padat do stran. Ostatní děti ho pomalu, jemně zachytávají a posílají si ho ze strany na stranu. Při této hře by měl panovat klid.

Na konci této aktivity jsme s dětmi probírali pocity, které je při hře doprovázely. To podrobněji rozeberu v kapitole věnované reflexi.

Večer jsme hráli Bingo. Byla to podle mého názoru dobrá volba, protože se děti uvolnily v novém prostředí a navíc byly plně soustředěné na tuto hru. Hráli jsme o malé Bingo – zaškrtná jedna řada čísel. Za to si děti mohly vylosovat drobnost z pytlíku odměn. Dále pokračovala hra o velké Bingo, což znamenalo celý zaškrtnutý tiket. Celý tento den bych hodnotila velmi kladně, i když bylo dopoledne trochu rušnější při ubytovávání dětí. Velkou pochvalu si zasloužily starší děti, které velmi intenzivně pomáhaly mladším dětem při večerní hře Bingo.

2.1.6 Druhý den

AKTIVITA	CÍL AKTIVITY	POMŮCKY
STŘELBA ZE VZDUCHOVKY	Uvolnění atmosféry a zvyk na nové prostředí.	VZDUCHOVKY, PLECHOVKY, DEKY
TOPOGRAFICKÉ ZNAČKY, BUZOLA FORMOU ZAPAMATOVANÉ	Procvičení topografických značek a u starších dětí navíc procvičení práce s buzolou.	TOPOGRAFICKÉ ZNAČKY, PŘÍPÍNÁČKY, BUZOLA, PAPÍR A PSACÍ POTŘEBY PRO VEDOUCÍ
PŘÍPRAVA NA ŠTAFETU DVOJIC A ŠTAFETA 4 X 60 m (PŘEKÁŽKOVÁ DRÁHA)	Cílem první aktivity je připomenou si nejrychlejší způsob smotávání hadic ve formě hry Sřihaná. Mezi další cíle patří spolupráce a kooperace celého oddílu. Oddíl mezi sebou musí rychle a efektivně komunikovat. Ve druhé aktivitě jde o trénink štafety 4 x 60 m formou překážkové dráhy.	I. DVĚ HADICE II. HASIČSKÉ PŘEKÁŽKY (KLADINA), PYTLE, KUŽELY, MÍČKY, OBRUČ
SOUBOJ PLAMENŮ	Soutěž v disciplínách celotáborové hry - štafeta požárních dvojic a štafeta 4x60 m s překážkami. Cílem je nácvik těchto disciplín a zároveň jejich zvládnutí v co nejkratším čase. Jedná se o nácvik disciplín Plamene.	HASIČSKÉ POTŘEBY

Tabulka 3 - Druhý den

Ráno jsme začali rozcvičkou, snídaní a úklidem ubytování. Úklid byl každé ráno hodnocen a bodován. Hodnocení si vzal na starost náš zdravotník a každý den psal výsledky na nástěnku. Připravili jsme pro děti střelbu ze vzduchovky. Zvolili jsme si pro tuto aktivitu vhodné prostředí a na dřevěné špalky jsme rozestavěli plechovky. Na zemi jsme měli rozloženou plachtu s dekami, na kterých děti ležely a střílely. Střílelo se po oddílech. Ty oddíly, které zrovna nestřílely, hrály hry. Jelikož se děti navzájem znají z kroužků dobrovolných hasičů, nemuseli jsme hrát seznamovací hry, ale zvolili jsme takové hry, které uvolní atmosféru prvních dní. Například náš oddíl hrál hru „Živé pexeso“ a „Obruč“.

Kouzlo živého pexesa spočívá v tom, že se ze samotných dětí stanou hrací kartičky. Děti utvoří dvojice a domluví si shodný signál, který předvedou v případě, když je hráč osloví. Představme si louku, na které stojí děti. Zavolám „Janičko, ukaž, co jsi!“ Na tuto výzvu Janička reaguje předvedením dřepu s výskokem. Když to samé předvede na vyzvání i Pepíček, vím, že je to dvojice.

Obruč patří mezi rychlé a dynamické hry. Děti stojí vedle sebe a drží se za ruce. Krajní hráč drží obruč. Děti musejí obruč dostat na druhý konec řady, aniž by se pustily.

Po svačině, tedy v druhé části odpoledne jsme hráli hru ve formě Zapamatované. Naším cílem bylo procvičení topografických značek. Po lese jsme tedy rozmístili topografické značky na stromy a další zajímavá místa, jako je například ptačí budka či domeček postavený dětmi z přírodnin. Vše samozřejmě bylo umístěné viditelně, naším záměrem nebylo, aby děti značky hledaly. Úkolem dětí bylo proběhnout vyznačenou trasu a zapamatovat si co nejvíce značek a posléze je nadiktovat svému vedoucímu. Starší děti, tedy oddíly číslo tři a čtyři, neměly trasu vyznačenou, ale používaly k orientaci buzolu.

V první části odpoledne jsme chtěli děti připravit na druhou část, ve které byla celotáborová soutěž – Štafeta požárních dvojic a Štafeta 4x60 m s překážkami. Vymyslela jsem pro děti hru, ve které si skvěle procvičily motání hadic. Hra byla samozřejmě pro všechny oddíly a soutěžily vždy oddíly nejmladších dětí a oddíly nejstarších dětí mezi sebou. Tak byly síly opět vyrovnány.

Ve štafetě požárních dvojic jde o spolupráci a kooperaci celého týmu. První dvojice na dráze zapojuje hadici na hydrant a proudnici. Následující dvojice ji zase odpojuje, smotává a přenáší do cíle. Nejvíce času se dá ušetřit právě při smotávání hadice. Proto jsem vytvořila hru, při které si právě smotávání hadic děti připomněly a protrénovaly. Inspirovala jsem se „Stříhanou“, ta spočívá v tom, že dva týmy stojí naproti sobě,

příčemž od sebe je dělí alespoň patnáct metrů. Děti stojí v zástupu. Na signál vyběhne první člen z každého týmu a snaží se běžet co nejrychleji. V místě jejich setkání hráči stříhají klasické „Kámen, nůžky, papír“. Hráč, který prohraje, se vrací a předá štafetu dalšímu v týmu. Mezitím hráč, který vyhrál, začne co nejrychleji smotávat svou nataženou hadici, která leží mezi oběma týmy. Hadice jsou dvě, pro každý tým jedna. Smotávat může až do chvíle, kdy k němu doběhne hráč z druhého družstva a opakuje se souboj ve stříhání. Hra končí, když se jednomu z družstev podaří řádně smotat celou hadici.

Tato aktivita byla velmi dynamická a fyzicky náročná, navíc jsme ji stihli uskutečnit v rychlejším čase, než jsme předpokládali. Proto jsme si s dětmi společně vyráběli Hacky Sack, počestěle hakisák - jedná se o malý míček, který se dá velmi lehce vyrobit. Sport, při kterém se používá, se nazývá Footbag. K výrobě takového hakisáku nám stačila obyčejná rýže, potravinová fólie a několik nafukovacích balonků. Postup je velmi jednoduchý. Hrstku rýže zabalíme do potravinářské fólie. Prvnímu balonku ustříhneme hrdlo a rýži do něho vložíme. Z druhého balonku vystříhneme proužek v jeho nejširší části. Ten použijeme k překrytí díry, která nám v našem hakisáku zůstala. Každý člen oddílu si vyrobil jeden nebo i více takovýchto míčků. Takovýto výtvar je pro děti mnohem cennější než kdejaká sladkost a více si toho váží. Výroba těchto míčků nebyla v plánovaném programu, je to aktivita, kterou jsme měla dopředu připravenou do zásoby, právě pro tyto případy.

Odpoledne se soutěžilo ve Štafetě 4 x 60 m s překážkami. Jako přípravu na tuto štafetu jsem s pomocí dalších vedoucích připravila překážkovou dráhu. Děti v ní překonávaly překážku ve formě bariéry s oknem, kladinu, skákaly v pytích, běžely slalom mezi kužely, musely se trefit míčkem do obruče a podobně. Bohužel uprostřed hry začalo mírně pršet, ale děti hru stihly dokončit včas a nijak výrazně nezmokly. Problém nastal až s úklidem pomůcek, který musel být urychlen. Každý z vedoucích přiložil ruku k dílu a dokonce nám pomohly i starší děti.

Ve druhé části odpoledne se soutěžilo v disciplínách celotáborové hry, a to ve štafetě požárních dvojic a štafetě 4 x 60 m s překážkami. Obě tyto soutěže jsme pojmenovali jako Souboj Plamenů.

2.1.7 Třetí den

AKTIVITA	CÍL AKTIVITY	POMŮCKY
VÁZÁNÍ UZLŮ	Nácvik vázání hasičských uzlů. Hasiči je potřebují například k uvázání proudnice na lano, aby se vedení mohlo vytahovat do vyšších pater, či k transportu přes překážky. Dále také k jistění hasičů v nouzi a při slaňování, nebo ke spojování dvou lan.	VZDUCHOVKY, PLECHOVKY, DEKY
POŽÁRNÍ OCHRANA	Cílem této aktivity je výchova a prevence v oblasti požární ochrany.	TOPOGRAFICKÉ ZNAČKY, PŘÍPÍNAČKY, BUZOLA, PAPIR A PSACÍ POTŘEBY PRO VEDOUCÍ
PŘÍPRAVA NA ŠTAFETU CTIF (ŽEBŘÍK) A ÚTOK CTIF	I. První aktivité Žebřík klademe za cíl především to, aby se děti naučily vzájemně si naslouchat a důvěřovat si. Dále tato aktivita slouží ke stmelení skupiny a k její schopnosti spolu komunikovat. II. Nácvik útoku CTIF formou opíčí dráhy, ve které děti soutěžíly jako jednotlivci a mohly se předvést ve fyzicky náročnějších prvcích.	I. DVĚ HADICE II. HASIČSKÉ PŘEKÁŽKY (KLADINA), PYTLE, KUŽELY, MÍČKY, OBRUČ
VULCANUS	Vulcanus je společný název pro štafetu a útok CTIF, jejímž cílem je nácvik těchto aktivit. Děti se učí disciplíně, komunikaci a navíc se zdokonalují po fyzické stránce. Překonávají mnoho náročných překážek.	HASIČSKÉ POTŘEBY (žebříkové stěny, hadice, laťka...)
NOČNÍ HRA ROZPÁLENÍ SKŘÍTCI	Cílem noční hry je především to, aby si děti odvezly pořádný zážitek z tábora a na chvíli zapoměly, že jsou malými dobrovolnými hasiči. Dalším cílem bylo přetvořit napětí z předem vevyzkoušené aktivity do silného prožitku. Inspirovali jsme se v teorii „flow“. Šlo nám o prožitek, při kterém se děti plně ponoří do hry, nebudou pociťovat únavu, dokonce se sloučí jejich vědomí a cíle.	SVÍČKY VE SKLENICÍCH, BATERKY A FIXY PRO VEDOUCÍ

Tabulka 4 - Třetí den

Den jsme započali opakováním vázání uzlů. Toto opakování vedl náš hlavní vedoucí, který je mistr na vázání uzlů a umí to dětem vysvětlit zábavnou formou. Ke každému uzlu zná říkanku, která vázání doprovází a je jakousi nápovědou pro děti. Děti si zopakovaly především tyto uzle: tesařský uzel, plochá spojka, lodní smyčka, zkracovačka a úvaz na proudnici.

Za náhlou změnu v programu považuji to, že jsme jednu dívku museli kvůli nemoci odvézt zpět do Chrastavy. Její rodiče si pro ni nemohli přijet, protože nejsou vlastníky automobilu. Proto došlo k tomu, že jsme se na pár hodin museli postarat o oddíl nejstarších dětí a jejich vedoucí odvezl nemocnou dívku domů k rodičům. Navíc jsme museli zajistit průběh nadcházející hry. Výhodou bylo spojení nejstaršího oddílu s nejmladším. Děti si vzájemně velmi rozuměly a starší děti pomáhaly mladším. Všechny to bavilo a ty starší se navíc začaly zajímat o pozice praktikantů.

Dále jsme si v návaznosti na tematiku uzlování zahráli hru „Chodí Pešek okolo“. Podstatou této hry je, že děti sedí v kroužku se zavřenýma očima a jeden z nich tento kroužek obchází a klepe ostatním peškem o záda, dokud si jednoho sedícího nevybere. Když se tak stane, je tato hra doplněna o zajímavý detail, a tím je, že oba hráči si v tu dobu musejí dát malý závod v motání určitého uzle. Kdo ho má rychleji uvázaný, utíká a pomalejší se ho snaží dohnat.

Po svačině jsme si s dětmi prošli základy požární ochrany. Pro děti jsme si připravili nejprve ukázkou hasicích přístrojů a vysvětlili jsme jim, které přístroje jsou vhodné na jaký druh hašení. Pro naše děti to bylo spíše opakování. Dále jsme probrali jevy doprovázející hoření, teorii hašení a první pomoci. První pomoc jsme probírali asi nejdéle, a to i z důvodu, že děti baví nejvíce. Ukazovali jsme si, jak správně obvázat zranění.

Nácvik první pomoci probíhal především prakticky, a proto soudím, že se jedná o zážitkové vzdělávání. Naším cílem bylo rozvíjet v dětech jejich znalosti a dovednosti prostřednictvím zkušenosti, kterou jsme záměrně simulovali. Připravili jsme několik stanovišť, kde děti mohly vidět zranění po autonehodě, nehodu cyklisty a jiné.

Odpoledne jsme s dětmi hráli hry na procvičení Štafety CTIF a Požární útok CTIF s překážkami. Ve štafetě CTIF se pracuje s žebříkem, a tak jsem na samý začátek her zařadila jednu odpočinkovou aktivitu s žebříkem. Jde o to, že se vezme jeden dlouhý žebřík a každé z dětí si vleze do jedné mezery mezi příčky. Navíc se dětem zavážou oči. Pouze jeden ze skupiny, popřípadě vedoucí, vidí a má za úkol členy upozorňovat

na možné překážky, jako jsou kořeny stromů, větve, nebo změnu terénu. V této hře se děti učí naslouchat, důvěřovat, spolupracovat a navíc to pomáhá ke stmelení skupiny. Jako další hru jsme zařadili spíše akčnější hru pro jednotlivce. Byla to opičí dráha, plná zábavných, ale i fyzicky náročnějších prvků.

Ve druhé části odpoledne nastal čas pro hru Vulcanus. Pod tímto názvem se skrývá římský bůh ohně a kovářství. Spojili jsme opět dvě hry a to Štafetu CTIF a Požární útok CTIF s překážkami pod jeden název.

Večer jsme uspořádali noční hru, kterou já sama znám pod názvem Světlušky. My jsme ji však nazvali Rozpálení skřítků. Je to má velmi oblíbená hra, při které nejde o nahnání strachu, ale o dobrodružství. Dobrodružství, které se vytváří v naší mysli, když se chystáme udělat něco, co nevíme, jak skončí. Okolo jedenácté hodiny jsme se vydali pro děti. Jejich účast na noční hře byla dobrovolná. V odborné literatuře nalezneme pojem „challenge by choice“. To je dobrovolný výběr a přijetí výzvy, při které si můžeme vyzkoušet něco nového. Některé z nejmladších členů se nám ani vzbudit nepodařilo, a tak jsme je nechali v klidu spát. Společně jsme došli na louku, na které byl hrací prostor vyznačen pomocí svíček ve velkých lahvích. V tomto úseku bylo celkem 6 vedoucích, kteří byli rozděleni na skřítky a obyvatele domu. Každý vedoucí měl baterku, kterou blikal. Děti měly za úkol sebrat tři podpisy od obyvatel. Děti vybíhaly po menších skupinkách a bylo slyšet, jak se ptají na to, zda daný vedoucí je skřítkem nebo obyvatelem. Pohyb hráčů probíhal ve vyznačeném prostoru.

2.1.8 Čtvrtý den

AKTIVITA	CÍL AKTIVITY	POMŮCKY
BRIGÁDA	Povinností každého hasiče je splnit alespoň jednu brigádu ročně. Jelikož zbyl čas, hráli jsme hry, jejichž cílem je pobavení, spolupráce, komunikace a vynalézavost skupiny.	PYTLE NA SBÍRÁNÍ ODPADKŮ
VÝLET	Cílem výletu je především poznání okolí tábora, pohybová aktivita a jako průběžnou hru jsme hrály Jehlu. Cílem této aktivity je naučit děti slušné komunikaci s cizími lidmi a navíc děti musejí dobře vyhodnotit, zda se jim výměna vyplácí. Ve skupině se musejí potýkat s různými situacemi, jako je například to, že občas člověk musí ustoupit větší, nebo si musejí obhájit svůj názor.	JEHLA, SVAČINA, BATOH

Tabulka 5 - Čtvrtý den

Jelikož povinností každého hasiče je splnění alespoň jedné brigády ročně, vyhradili jsme pro ni celé dopoledne. Děti se svými vedoucími plnily různé úkoly jako například sběr dřeva na táborák, úklid táborového areálu a kontrolu stanů. Můj oddíl byl opravdu šikovný, a tak nám šla práce od ruky, že jsme si před obědem stihli zahrát oblíbenou hru „Noha, ruka“. Tato hra spočívá v tom, že jako vedoucí řeknu určitý počet rukou a nohou, které se mohou dotýkat země. Toto číslo patří celé skupině. Proto se celá skupina dětí musí seskládat do celku tak, aby počet dotýkajících se končetin souhlasil se zadáním. Tato aktivita pobaví a navíc podporuje spolupráci, komunikaci a vynalézavost skupiny.

Zbylo nám ještě dost času, a proto jsme se vrhli na další velmi oblíbenou aktivitu, kterou je výroba sádrových masek. Rozprostřeli jsme si deky a vždy si dvě děti lehly blízko sebe. Namazala jsem jim obličej mastným krémem a začala jsem na jejich obličej klást jednotlivé kousky sádrového obvazu namočeného ve vodě. Po pár minutách se masky daly pomalu sundat z obličejů. Po uschnutí si je děti ještě namalovaly.

Všimli jsme si, že druhý oddíl měl podobný plán. Využil svůj volný čas ke zdobení větších placatých kamenů ubrouskovou technikou.

Po obědě a po odpoledním klidu se celý tábor vydal na výlet. Mého nejmenšího oddílu se týkala nejkratší cesta. Během výletu jsme s dětmi hráli hru „Jehla“. Děti se rozdělily do dvojic až trojic a dostaly jehlu, kterou pak měly po jednotlivých skupinách směnit za věc cennější. Ke směně nedocházelo mezi skupinkami, ale s kolemjdoucími lidmi. Děti musejí slušně komunikovat a dobře se rozhodovat (vyhodnocovat, zda je nová věc cennější, než byla ta původní). Tato aktivita byla také časově omezena a navíc ohodnocena. Nejlepší skupině složily ostatní skupiny básničku.

2.1.9 Pátý den

AKTIVITA	CÍL AKTIVITY	POMŮCKY
NEJVĚTŠÍ SILÁK	Naším cílem v této hře bylo jednoduše děti pobavit. Dalším plusovým cílem je fyzický trénink.	VZDUCHOVKY, PLECHOVKY, DEKY
ZDRAVOVĚDA	Cílem této aktivity je děti vzdělávat v oblasti zdravotvědy a to především zábavnou formou.	LÉKARNÍČKY NA UKÁZKU, HRACÍ KOSTKY
PŘÍPRAVA NA POŽÁRNÍ ÚTOK	Cílem této aktivity není phohodnotný nácvik požárního útoku, ale veselejší obdoba této soutěže.	BUNDA, HOLINKY, LAVOR S VODOU, KELÍMKY, SKLENĚNÁ LAHEV A KREPOVÝ PAPIR
POŽÁRNÍ ÚTOK	Procvičení požárního útoku a zlepšení kondice dětí.	HASIČSKÉ POTŘEBY
TÁBORÁK	Cílem večerního táboráku je společně strávený čas v klidu a v přítomnosti mystického ohně, kde si všichni společně zazpívají oblíbené písně. Je to také příležitost jak od dětí slyšet zpětnou vazbu na uplynulý den. K reflexi jsme využili sezení v kruhu, abychom si všichni viděli do očí a probíhala formou rozhovoru.	DŘEVO

Tabulka 6 - Pátý den

Ráno ve znamení síly nám přineslo soutěž o nejsilnějšího člena tábora. Jednalo se o přetahování lanem. Nejprve proběhly oddílové boje a později i přetahování jednotlivců. Při této aktivitě se děti zasmějí a navíc si řádně procvičí svaly v rámci fyzického tréninku. Jelikož bylo opravdu horko, završili jsme tuto aktivitu krátkou vodní bitvou.

Po svačině jsme se zabývali zdravovědou. Nejprve jsme si po oddílech ukázali a vysvětlili obsah lékárniček a potom jsme hráli hru, podobnou Člověče nezlob se. V táboře bylo několik stanovišť a u každého vedoucí. Členové týmu vybíhali postupně. Když jeden člen doběhl ke stanovišti, hodil kostkou, když mu padla šestka, mohl běžet k dalšímu. V případě, že padlo jiné číslo, musel zodpovědět otázku. Když odpověděl špatně, vracel se do „domečku“. Když odpověděl správně, běžel dál. Tak se nakonec přesunulo celé družstvo.

Odpoledne jsme si přichystali nácvik požárního útoku. Tuto aktivitu jsme pojali humorně. Po odstartování běžel celý tým k základně, ve které si každý člen musel obléci bundu a holínky. Dále děti pokračovaly ke stolu, kde byl lavor s vodou a několika kelímky. O kus dál stála na zemi velká sklenice od okurek. Jejich úkolem bylo si naplnit ústa vodou a v co nejkratším čase běžet k nádobě a vodu do ní vyplivnout. Který tým naplnit svou nádobu jako první, vyhrál. Do sklenic jsem předem vložila pruh krepového barevného papíru, aby se voda v ní obarvila. Každé družstvo mělo jinou barvu.

Ve druhé části odpoledne už proběhla opravdová soutěž požárního útoku. Zase soutěžil 1. a 2. oddíl proti sobě a 3. a 4. oddíl proti sobě.

Večer jsme v klidu poseděli po náročném dni u táboráku. Také proběhla zpětná vazba od dětí, která je popsána v kapitole Reflexe. Potom jeden z vedoucích hrál na kytaru a my všichni zpívali.

2.1.10 Šestý den

AKTIVITA	CÍL AKTIVITY	POMŮCKY
OPAKOVÁNÍ NA ZPV	Hlavním cílem je nabývání a utužování všestranné sportovní zdatnosti a navíc také znalostí v oblasti požární ochrany.	VZDUCHOVKY, PLECHOVKY, DEKY, PROVÁZKY, LÉKÁRNIČKY, LANO
OPAKOVÁNÍ NA ZPV	Cílem kvízu o topografických značkách, je její nácvik.	TOPOGRAFICKÉ ZNAČKY
ZPV	Hra Přesuň mě, má za úkol simulovat těžkou překážku po vodorovném laně. Je to opět nácvik na ZPV. Velmi důležité je, aby děti byly soustředěné a zvládnou společně komunikovat, spolupracovat a vzájemně si pomáhat.	KUSY KOBERCŮ
ZPV	Děti využívají své znalosti a dovednosti, které nabývaly v předchozích dnech a v probíhání aktivitách. Jedná se o dovednost využít své znalosti. Děti zde mohou ukázat své schopnosti ve vázání uzlů, střelby ze vzduchovky, znalosti ze zdravotní či topografických značek.	PROVÁZKY, TOPOGRAFICKÉ ZNAČKY, VZDUCHOVKY
DISCO		

Tabulka 7 - Šestý den

Celé dopoledne jsme věnovali nácviku závodu požárníkové všestrannosti. Tento závod obsahuje několik složek, které mají za úkol nabývat a utužovat všestrannou sportovní zdatnost soutěžících a zároveň zvyšovat jejich znalosti v oblasti požární ochrany. Mezi tyto aktivity se řadí například střelba ze vzduchovky, základy topografie, uzlování, základy první pomoci, požární ochrana a překonání překážky po vodorovném laně.

Střelba ze vzduchovky je pro děti velkým zážitkem, a tak jsme u této aktivity strávili více času, než bylo v původním plánu, a to nejen v případě mého oddílu. Znamenalo to pro nás, že jsme si svačinu snědli o pár minut déle a místo u stolů v jídelně se svačilo na lavičkách u táboráku. Děti to ale nijak neomezilo, a navíc jsme stále byli na čerstvém vzduchu.

Po svačině jsme si s dětmi namáhali hlavy nad kvízem o topografických značkách a poté jsme se vydali zdolat opravdu těžkou překážku ve formě hry s názvem „Přesuň mě“. Tato hra by měla simulovat překonání překážky po vodorovném laně. Na zemi jsme rozmístili kusy koberce, které byly ve tvaru čtverce o přibližné délce strany 50 cm. Vzdáleny od sebe byly na jeden větší krok. Úkolem oddílu bylo se přemístit na konec této trasy tak, aby při přesunu byly na každém koberci minimálně tři nohy. Dalším pravidlem bylo, že se nikdo nesměl vracet o koberec zpět. Tento přesun bylo velmi náročné sledovat, děti se učily spolupráci, kooperaci a komunikaci a navíc byly velmi soustředěné.

Odpoledne jsme vytvořili několik stanovišť, na kterých děti plnily úkoly zaměřené právě na činnosti, které obsahuje závod požárníkové všestrannosti. Stanoviště byla rozmístěna přibližně v trase dvou kilometrů a jednotlivé oddíly soutěžily společně.

Patřilo sem stanoviště uzlování, střelby ze vzduchovky, topografických značek, překonání překážky po vodorovném laně, první pomoci a požární ochrany. Při tvoření soutěžních otázek v sekcích první pomoci a požární ochrany jsem se opravdu značně inspirovala v knize „Průvodce plněním odznaků odbornosti“, kterou vydalo Sdružení hasičů ČMS jako pomůcku pro vzdělávání vydanou s dotační podporou MŠMT. (Jiří Požár a kolektiv)

Večer jsme pro děti uspořádali diskotéku, kde si děti mohly zatancovat na dětské písničky, nebo také na moderní písničky, které znají z rádia. Na samém začátku jsem využila písničky z dětské diskotéky, kterou jsem vedla v Bulharsku jako animátorka.

2.1.11 Sedmý den

AKTIVITA	CÍL AKTIVITY	POMŮCKY
ZÁVĚREČNÁ HRA	Cílem závěrečné hry je boj oddílů o získání posledních možných bodů a celkové vyhodnocení soutěží I. Jednotlivé oddíly se utkají ve štafeti a cílem je mít co nejkratší čas. II. Ve hře Bludiště se děti musejí obejít bez zraku (zavázané oči). Cílem této aktivity je projít bludiště v co nejkratším čase a využívat ostatní smysly. Především hmat.	POLENA, DLOUHÉ LANO, ŠÁTKY NA OČI
ÚKLID TÁBORA, BALENÍ	Děti si připomenou, že je velmi důležité po sobě zanechat pořádek a čisto.	

Tabulka 8 - Sedmý den

V závěrečné hře se bojovalo o poslední body, které mohly rozhodnout o celkovém umístění našich oddílů. V této hře se soupeřící oddíly střetly ve štafetě s poleny. Dvě družstva stály před hraniční čarou a před sebou měly hromádku polen. To bylo výchozí postavení pro štafetový závod. Družstva od sebe byla dostatečně vzdálená, aby nedošlo ke střetnutí. Úkolem každého hráče z týmu je přenesení všech polen přes vymezený úsek. Jakmile první hráč přenesení polena za hraniční čáru, vrací se co nejrychleji zpět se svému týmu, kde předá štafetu. Další hráč vybíhá k polenům, a co nejrychleji se snaží dostat zpět ke svému týmu. Takto hra pokračuje až do konce, kdy se vystřídá celé družstvo. Počítá se nejrychlejší čas.

V druhé polovině závěrečné hry si týmy musely probíjet cestu bludištěm. Bludiště jsme postavili mezi stromy a potřebovali jsme k tomu pouze provázek, pomocí kterého jsme bludiště vytvořili. Pro ztížení trasy jsme v bludišti připravili i pár slepých cest. Děti bludiště předem neviděly, měly zavázané oči. Nejdříve dostaly instrukce a pak už to bylo jen na nich. Soutěžící jsme pouštěli do bludiště po jednom. Oddíly, které zrovna neprocházely bludištěm, začínaly balit věci na cestu domů.

Jelikož byl náš tábor téměř u konce, proběhlo vyhlášení vítězů našich táborových her. Všechny oddíly navíc dostaly mapku, kde byla zakreslena jejich odměna. Odměna byla uložena do velké vojenské bedny, kde bylo schováno dětské šampaňské, sladkosti, knížky, čepice a plyšové hračky (pro každého člena oddílu).

Když oslavy ustaly, šli jsme s dětmi dobalit jejich věci a uklidit stany. Nakonec jsme se společně naobědvali a započalo loučení s táborem. Přijel pro nás autobus a my se společně vydali na cestu domů.

2.1.12 Zhodnocení

V této kapitole bych se chtěla zaměřit na celkové zhodnocení tábora z pohledu dětí, dále ze strany rodičů a následně vedoucích a mě samotné.

Hodnocení tábora jsme zhodnotili celkem ve třech stupních.

V **prvním stupni** jsme se zaměřili na ukončení dětského tábora a to s krátkou reflexí, jak se tábor dětem líbil. Tato reflexe se uskutečnila přímo na táboře v jeho závěru. Aktivita pro zpětnou vazbu proběhla pomocí kreslení smajlíků. Děti dostaly papír, na který měly nakreslit smutného, neutrálního, nebo veselého smajlíka, a to podle toho, jak se jim celý tábor líbil.

Jsem si vědoma, že děti do soutěží vkládaly veškeré své síly a panovalo v nich napětí, které přetrvávalo až do doby vyhlášení výsledků. Mnozí do všech soutěží a dalších

aktivit vložily své srdce a bojovaly za čest svého oddílu. Proto muselo být vyhodnocení nejlepších táborníků a táborové hry pro naše svěřence velkým zážitkem. Atmosféru těchto oslav ukončení tábora jsme prohloubili uhašením táborového ohně.

Zhodnocení rodičů proběhlo formou rozhovorů při předávání dětí a posléze ještě jednou s týdenním odstupem. Jelikož rodiče dětí doprovází své děti na hasičské kroužky pořádané sborem dobrovolných hasičů Chrastava, uspořádali jsme debatu během jednoho kroužku. Tento rozhovor s rodiči byl polostrukturovaný. Jeho cílem bylo zjistit, zda jsou děti s naším táborem celkově spokojeny, zda mají rodiče pocit, že se děti naučily něco nového, a to nejen z hasičské tematiky, a zda jsme s nimi řádně cvičili jednotlivé části hry Plamen. Na samém začátku jsme se s rodiči přivítali a poté jsem začala klást pár úvodních otázek k nastolení uvolněné atmosféry. Dále už jsem pokračovala položením první hlavní otázky.

„Byly děti celkově spokojeny s průběhem a náplní tábora?“ Následovala chvíle pro vyjádření rodičů. Rodiče našich svěřenců byli stejně jako jejich děti spokojeni s celkovým průběhem i programem tábora. Dále jsem pokračovala otázkou:

„Myslíte si, že se Vaše děti na táboře naučily něco nového?“. Odpovědi byly velmi podobné. Rodiče zmiňovali především nově nabyté schopnosti dětí v oblasti hasičského sportu a navíc ocenili jejich nově nabytou soběstačnost (především u malých dětí). Příkladem uváděli zvládnutí zavázání tkaniček u bot, to jsme z legrace trénovali u vázání uzlů. Cíl naučit děti něčemu novému považují za splněný, jelikož si rodiče navíc pochvalovali nové vědomosti dětí z okruhu první pomoci. Poslední hlavní otázkou byla tato:

„Věříte tomu, že se děti zdokonalily ve hře Plamen?“. Rodičům se tato otázka hodnotila hůř, protože své děti ještě neviděli trénovat, ale z vyprávění svých dětí usoudili, že ano. Navíc si byli jisti, že se nám podařilo kolektiv stmelit a naučit děti vzájemné spolupráci a komunikaci. Všechny ohlasy rodičů byly kladné a vřelé. Děti doma vyprávěly rodičům o svých úspěších v hrách, s radostí se chlubily diplomem a dalšími odměnami. Jediná neradostná reakce byla od rodičů Amálky, která měla na táboře chřipku a musela předčasně odjet domů, a proto si nemohla celou akci řádně užít s ostatními. Celkový dojem rodičů z reakce dětí byl pozitivní a projevíli radost z upevnění přátelských vztahů mezi dětmi. Proběhlý tábor připodobňovali k povedenému teambuildingu, protože se děti celkově jako skupina stmelily. Co se týče spokojenosti dětí, tak nám nic vyčteno nebylo a převládaly skutečně pozitivní

pocity a emoce. Navíc se děti začaly ujišťovat, že příští rok pojedeme všichni na tábor znovu.

Druhým stupněm hodnocení tábora bylo zpětné hodnocení vedoucích a všech dalších pracovníků. Toto setkání proběhlo následující víkend v Chrastavě v hasičárně. Do náplně hodnocení patřilo stručné zhodnocení průběhu tábora, klady a zápory přípravy a průběhu tábora, prostor pro vyjádření názorů jednotlivých pracovníků a závěrečná debata.

Na samém začátku jsme se od hlavního vedoucího dočkali pochvaly a velkému díky za dobře odvedenou práci. Všichni jsme se shodli, že tábor proběhl téměř bez problémů a podle očekávání. Počasí k nám bylo příznivé a nijak zvlášť nezasáhlo do programu.

Dle mého názoru se program tábora velmi vydařil. Díky reflexi, která je popsána v následující kapitole, se můžeme do budoucna případným nedostatkům vyhnout a hry tak vylepšit k dokonalosti.

2.1.13 Reflexe

První den jsme hráli hru Kruh důvěry. Po této aktivitě následovala diskuze.

Příklad otázek:

- Jak se ti líbilo být uprostřed?
- Jaký je to pocit plně věřit ostatním?
- Jak ses cítil/a, když jsi byl/a zodpovědný/á za kamaráda uprostřed?

Druhý den jsem zpětnou vazbu od dětí získávala nepřímo, a to pozorováním svého oddílu při hrách. Zaměřovala jsem se především na to, zda jsou děti plně motivovány, zda je aktivity zajímaví a také jsem dávala pozor na jejich slovní připomínky. Pozitiva a negativa aktivit jsem shrnula v následující tabulce:

AKTIVITA	KLADY	ZÁPORY
STŘELBA ZE VZDUCHOVKY	MOTIVACE: Motivací bylo získání bodů pro svůj oddíl, ukázat ostatním svou šikovnost ZAUJETÍ: Plná soustředěnost dětí, fandění týmu, obdiv dobrých střelců	Nejistota při prvních pokusech, drobné hašteření dětí při špatné střele
TOPOGRAFICKÉ ZNAČKY, BUZOLA FORMOU ZAPAMATOVANÉ	Děti nadšeně sdělovaly všechny značky, které si zapamatovaly. Jejich překvapení plynulo z veselých umístění značek (ptačí budka, domeček z přírodních materiálů). Zaujetí pro tuto aktivitu hodnotím jako velmi hluboké.	Dlouhá trasa pro starší děti. Občasný problém pomocí buzoly najít správný směr.
PŘÍPRAVA NA ŠTAFETU DVOJIC A ŠTAFETA 4 X 60 m (PŘEKÁŽKOVÁ DRÁHA)	Slovní hodnocení ze strany dětí na konci hry, bylo kladné. Jejich nadšení z rychlého tempa této hry převážilo nad počátečními zmatky. Tato hra byla velmi hlučná, oba týmy opravdu hodně fandili a vzájemně si radili.	Drobný problém na začátku hry - než si děti uvědomily, že po vyběhnutí musejí nejdříve „stříhat“ s protihráčem. Občas se hrnuly hned k hadici.
SOUBOJ PLAMENŮ	Nácvik pro tuto hru ve formě opičí dráhy probíhal ve velmi uvolněné a veselé atmosféře, za kterou byla zodpovědná především mužská část vedoucích a to díky tomu, že se s dětmi účastnili těchto aktivit. Děti se nasmály především u závodu ve skákání v pytích.	Lehký deštík ke konci hry, velmi rychlý úklid pomůcek a přesunutí dětí pod střechem.

Tabulka 9 - Reflexe

Večerní posezení u táborového ohně, které se konalo pátý den, nám poskytlo skvělé podmínky pro reflexi ve formě krátké diskuze s dětmi a posléze hraní rolí, ke kterému jsme došli velmi spontánně a které přirozeně vzniklo z uvolněného rozhovoru. Hraní rolí nebylo úplně řízené, jen jsme děti povzbuzovali k tomu, aby se nestyděly předvést nám něco ze svých zážitků z uplynulého dne. Tento den jsme začali hrou o největšího siláka v přetahování lanem, což vedlo děti k hraní rolí (napodobování) svých kamarádů při této soutěži. Zdravověda také přišla na řadu a děti začaly předvádět různá zranění. Navíc si pamatovaly, jak je mají ošetřit. Když jeden chlapec začal předvádět zraněné rameno, jeho další kamarád mu ho pomohl správně ovázat. Z toho nám plyne, že jsme základy zdravovědy dětem předali zodpovědně a děti si to pamatují. To mě velmi potěšilo. Táborák pokračoval v klasickém duchu zpívání táborových písní. Dětem jsme rozdali zpěvníky a dva vedoucí hráli na kytaru oblíbené písně.

Třetí den jsem se svým oddílem prošla reflexí pomocí kreslení. Na velký kus papíru jsme obkreslili postavu jednoho chlapce z oddílu. Měli jsme k dispozici voskovky. Vysvětlila jsem dětem, že jsem si vědoma náročnosti proběhlé hry „Vulcanus“ a rádně je pochválila. Rozložila jsem na zem voskovky a postupně jsem jim vysvětlila, že na obkreslenou postavu budeme postupně zakreslovat naše pocity. Začali jsme tím, zda

se nám hra líbila a kde (v jaké části našeho těla) jsme cítili hřejivý pocit uspokojení. Pokračovali jsme otázkami typu, co nás při ní vyčerpávalo (příkladem jsou unavené a bolavé nohy – zdolávání žebříkové stěny). Děti postupně své pocity zakreslovaly a vše se snažily zdůvodnit. Vznikl nám krásně barevný panák, kterého jsme pojmenovali Vulkán a společně jsme si ho vyvěsili do jídelny.

Velmi důležitou součástí hry je její motivace. Proto jsme se snažili děti před každou hrou vtáhnout do děje drobným příběhem. Jako velkou motivaci děti vnímají i účast vedoucích ve hře. Dobrým příkladem je naše noční hra Světlušky – Rozpálení skřítků, kde se děti snaží dostihnout vedoucí a dostat od nich podpisy. Vedoucí jsou v této hře nepostradatelní.

Příklad motivačního textu:

„Ahoj malí hasiči!

Představte si, že zlí skřítkové zapálili požár v malém panelovém domě! Musíme zachránit všechny obyvatele tohoto domu. Zachránit je můžete jedině tak, že je dostihnete a získáte od nich podpis. Dávejte ale pozor, pohybují se zde nejen obyvatelé, ale i zlí skřítkové. Proto se musíte nejprve zeptat, zda je dotyčný obyvatel nebo zlý skřítek. Podpis Vám dá pouze hodný obyvatel domu. Všichni ale mají světýlka, kterými na Vás budou blikat a tím Vám ukazovat cestu.

Přeji hodně štěstí!“

Dále jsme jim sdělili ještě pravidla hry a zásady bezpečnosti.

3 DISKUZE

V této části bakalářské práce bych chtěla popsat přípravu tábora po stránce materiálního zabezpečení, personálního zajištění, zhodnotit jeho průběh a nalézt nedostatky, kterým bychom se v dalších ročnících hasičských táborů měli vyhnout.

Při přípravě programu jsme se snažili promyslet si vše, co budeme k realizaci samotného tábora potřebovat. Jako první jsme si připravili materiál k výtvarné činnosti. Mezi tento materiál patří například barvy (vodové, temperové), pastelky, křídly, fixy, voskovky, nůžky, izolepa, připínáčky, krepové papíry, sádrové obvazy, nafukovací balonky a další podobné věci, které je možné s dětmi používat při výtvarné činnosti a které jsou třeba při přípravě aktivit. U nákupu sádrových obvazů jsme poněkud překročili potřebné množství, a tak nám jich dost zbylo. Budou se nám hodit pro příští rok.

Dalším bodem je vybavení pro trénink hasičských disciplín, které jsme využívali v mnoha aktivitách. Toto vybavení bylo zapůjčeno od Sboru Dobrovolných Hasičů Chrastava. Troufám si tvrdit, že se nám díky aktivitám, kterými děti v čase tábora prošly, povedlo zlepšit jejich fyzické schopnosti a zdokonalit jejich dovednosti v jednotlivých oblastech hry Plamen. Pro cílený rozvoj vytrvalostních schopností jsme využili hned několik disciplín z této hry. Ideálním příkladem je Štafeta požárních dvojic, nebo Štafeta 4 x 60 m s překážkami. Komunikace při disciplínách hasičského sportu je velmi důležitou součástí herní strategie. Proto jsme se zaměřili i na tuto část a trénovali jsme ji jak při hrách hasičského zaměření, tak i mimo něj. Hra „Molekuly“ není časově náročná a pomáhá dětem odstranit možný strach či ostych ze spontánního navazování kontaktu. Připravit děti na úspěšné zvládnutí hry Plamen není zdaleka tak jednoduché. My jsme o to usilovali pomocí opakovaného nácviku hasičských disciplín a nácviku her, ze kterého nebylo na první pohled poznat, že se jedná o hasičské aktivity. V mnoha aktivitách jsem hasičskou tematiku skryla a děti se procvičovaly, aniž by to tušily. Hra žebřík je jednou z takovýchto her. Děti se v ní navíc naučí naslouchat, nechat se vést jedním z nich a tudíž si vzájemně důvěřovat.

Mezi dalším vybavením byla například aparatura potřebná na diskotéku, kterou vlastní člen našeho týmu, a tiskárna, kterou jsem zajistila já. Mezi materiál, který zajistí chod tábora, patří například toaletní papír, mýdlo na ruce a čistící a desinfekční prostředky na úklid táborových prostor. Dalším výdajem byla doprava soukromým autobusem, kterou zajistili rodiče dětí.

Už několikrát rok za sebou jsem žádala jednu libereckou firmu na výrobu sladkostí o sponzorský dar. První rok tedy pro tento hasičský tábor. Firma mi opět vyhověla, a proto jsme na táboře měli velkou zásobu odměn ve formě bonbónů.

Jak jsem již zmiňovala, náš tým vedoucích a dalších pracovníků byl postaven z různých věkových kategorií. Vzájemně jsme se na sebe mohli spolehnout a fungovali jsme jako tým, který umí společně spolupracovat, a ve kterém komunikace nevázne. Tým byl sestaven z několika členů Sboru dobrovolných hasičů, vedoucích kroužků malých hasičů a blízkých přátel. Hlavní vedoucí tábora byl chápán jako autorita a vždy měl rozhodující slovo. Mezi vedoucími byla cítit loajalita a soudržnost. Jako velké plus bych chtěla uvést celkovou schopnost všech vedoucích pružně reagovat na změny v programu. Nejen že jsme byli všichni schopni děti celkově zabavit i ve chvíli, kdy daná činnost skončila dříve, a nám zbyl čas pro oddílové aktivity. Navíc jsme si byli schopni vzájemně vypomocet. Příkladem může být pomoc při přípravě aktivit nebo dočasné zastoupení vedení oddílu.

Požární sport je velmi důležitou, potřebnou a smysluplnou volnočasovou aktivitou. Děti při něm zažívají širokou škálu prožitků, mají dostatek pohybové aktivity, a navíc zde dochází k socializaci jedince. Podle mého názoru v dětech požární sport vzbuzuje pocit sounáležitosti, tedy potřebu patřit do nějaké skupiny. Kromě toho umožňuje týmovou spolupráci, osvojení vůdcovských rolí a v neposlední řadě rozvíjí komunikační schopnosti v týmu. Program, který jsem vytvořila pro tento tábor, splnil všechny tyto funkce. A proto považuji všechny vytyčené cíle za splněné. Děti, které se plně věnují právě požárnímu sportu, považují tento Sbor dobrovolných hasičů za svou druhou rodinu. Ti, kteří u tohoto sportu zůstanou, v něm často pokračují i v dospělosti. Takovým vzorovým příkladem jsou právě členi Sboru dobrovolných hasičů Chrastava.

4 ZÁVĚR

Cílem mé práce bylo vytvoření inovativního programu pro letní tábor malých hasičů s prvky zážitkové pedagogiky a konkrétním popisem realizovaného programu. V teoretické části se na základě uvedené použité literatury věnuji vysvětlení jednotlivých pojmů, se kterými má bakalářská práce souvisí. Blíže se zaměřuji na konkrétní věkové skupiny dětí, které tento letní tábor navštíví, a obecně definuji pojmy blízké táborové tematice.

Dále popisuji činnost Sboru dobrovolných hasičů Chrastava, jejich historii fungování a především se soustředím na jejich práci s mládeží, se kterou jsou zapojeni do celostátní hry s názvem Plamen. V dalším kroku vysvětluji podstatu a pravidla disciplín této hry.

Cílem praktické části je tvorba programu týdenního pobytového tábora s hasičskou tematikou, jeho realizace a reflexe. Celý program našeho hasičského tábora Plamínek je záramován do tzv. simulace hry Plamen. Každý den jsou hry zaměřeny na jednu disciplínu z této celonárodní soutěže a den je doplněn o pohybové a jinak zajímavé aktivity. Jedná se o nenásilnou a především pro děti zajímavou formu přípravy na tuto soutěž.

V další části mé práce se zaměřuji na organizační přípravu tábora, na jeho pravidla a režim dne. Dále se věnuji tvorbě programu a použitým výchovným metodám. Také zkoumám, zda se vytyčené cíle programu naplnily.

Mezi cíle, které jsme si stanovili a v průběhu tábora jsme se snažili naplnit, patří především celková spokojenost dětí. Dalším naším velmi důležitým cílem byla snaha o to, aby děti svůj volný čas trávily aktivně. Dále jsme usilovali o pozvednutí fyzické zdatnosti dětí a o zlepšení komunikačních dovedností ve skupině. Mezi další cíl řadím také snahu naučit děti samostatnosti. V neposlední řadě jsme se soustředili na to, abychom děti připravili na bezproblémové absolvování všech částí hry Plamen.

Prostřednictvím programu jsem chtěla dosáhnout toho, aby děti byly vedeny ke spolupráci, empatii a trpělivosti v týmu. Děti, které se zajímají o požární sport, tráví svůj volný čas ve skupině vrstevníků pod odborným vedením, které na ně působí jako ochrana proti rizikovému chování. Následně již pokračuji v detailním popisu jednotlivých dní a také konkrétním popisu aktivit. Ke každému dni jsem vytvořila přehlednou tabulku, ve které uvádím cíle aktivit. Cílem kapitoly Zhodnocení je zjistit celkový dojem všech zúčastněných z realizované pobytové akce. Následná reflexe osvětluje postupy a výsledky, ke kterým jsem s její pomocí došla.

Pro příští ročník hasičského tábora bychom měli lépe promyslet časové dotace pro jednotlivé aktivity. Většinou jsme stihli hry dohrát dříve, než bylo v plánu. Osobně to nepovažuji za velkou chybu, protože jsme tak všichni měli šanci trávit čas společně jako oddíl, což podporovalo komunikaci, spolupráci a důvěru v našem oddíle.

Nejspíše by také bylo vhodné zvážit pro příští rok prodloužení doby trvání tábora na deset dní. Domnívám se totiž, že by bylo vhodné, kdybychom měli více času a hasičské aktivity bychom tak mohli rozložit do více dní. Více času na přípravu a nácvik disciplín z hry Plamen by přispělo ke klidnějšímu průběhu celotáborových aktivit.

Dle zhodnocení a reflexe účastníků i rodičů program splnil stanovené cíle a spokojenost všech dětí svědčila o vydařené pobytové akci. Ze závěrečné zpětné vazby jsme došli k závěrům, díky kterým se můžeme do budoucna případným nedostatkům vyhnout a celkově tak náš tábor vylepšit. Tato bakalářská práce by měla pomoci stejně nadšeným organizátorům táborů, jako jsem já. Měla by být inspirací a podkladem k vypracování kvalitního a úspěšně realizovaného hasičského tábora.

Seznam zdrojů

- [1] Legislativa a některé vybrané normy pro práci s dětmi a mládeží a související. In: Borovice.cz: dětská rekreace a tábory [online]. [cit. 15. 12. 2017]. Dostupné z: <http://www.borovice.cz/dokumenty/legislativa/>
- [2] BURDA, Jan a kol. Tábory a další zotavovací akce. Aktualiz. vyd. Praha: NIDM, 2008. 144 s. ISBN 978-80-86784-59-5.
- [3] Disciplíny požárního sportu. In: Hasičský záchranný sbor České republiky [online]. Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. [cit. 23. 2. 2018]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/discipliny-pozarniho-sportu.aspx>
- [4] DVOŘÁK, Václav, 2014. Uzle. In: Sbor dobrovolných hasičů Strážnice [online]. 28. 1. 2014. [cit. 23. 2. 2018]. Dostupné z: <http://sdhstraznice.obecvysoka.cz/uzle/d-1023>
- [5] HÁJEK, Bedřich et al. Děti, vedoucí, volný čas. Praha: Institut dětí a mládeže MŠMT, 2004. 120 s. ISBN 80-86784-06-1.
- [6] HÁJEK, Bedřich, HOFBAUER, Břetislav a PÁVKOVÁ, Jiřina. Pedagogika volného času. 2., přeprac. vyd. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2010. 127 s. ISBN 978-80-7290-471-6.
- [7] HOFBAUER, Břetislav. Děti, mládež a volný čas. Vyd. 1. Praha: Portál, 2004. 173 s. ISBN 80-7178-927-5.
- [8] LANGMEIER, Josef a KREJČÍŘOVÁ, Dana. Vývojová psychologie. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2006. 368 s. Psyché. ISBN 80-247-1284-9.
- [9] LINHART, Jiří, ed. Velký sociologický slovník. Sv. 1, A-O. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 1996. 747 s. ISBN 80-7184-164-1.

- [10] MRNUŠTÍK, Pavel. Příručka pro hlavní vedoucí letních dětských táborů [online]. [cit. 23. 1. 2018]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/umk49/Prirucka_HVT.pdf
- [11] Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2018 [online]. MŠMT. [cit. 18. 1. 2018]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/>
- [12] NEUMAN, Jan. Dobrodružné hry a cvičení v přírodě. Vyd. 3. Praha: Portál, 2000, ©1998. 325 s. ISBN 80-7178-405-2.
- [13] NEUMAN, J. a kol. Překážkové dráhy, lezecké stěny a výchova prožitkem. Praha: Portál, 1999. 315 s. ISBN 80-7178-292-0.
- [14] PÁVKOVÁ, Jiřina a kol. Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy mimoškolní výchovy a zařízení volného času. Vyd. 2. Praha: Portál, 2001. 229 s. ISBN 80-7178-569-5.
- [15] POŽÁR, Jiří a kol. Průvodce plněním odznaků odbornosti. Vyd. 1. Nové Město nad Metují: Sdružení hasičů ČMS, 2009. 167 s.
- [16] Připravujeme tábor. 1. vyd. Praha: Práce, 1992. 119 s. Prázdninové tábory; 1. Příručky Práce. ISBN 80-208-0085-9.
- [17] Rozvoj a zkvalitnění volnočasových aktivit u dětí a mládeže [online]. [cit. 14. 1. 2018]. Dostupné z: <http://www.sang.cz/data/userfiles/studie-cz.pdf>
- [18] Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, 2016. Směrnice hry Plamen: metodická pomůcka pro vedoucí a instruktory [online]. Praha: Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, 2016. [cit. 12. 12. 2017]. Dostupné z: <http://sdhpelhrimov.cz/wp-content/uploads/2016/11/smernice-plamen-2016.pdf>

- [19] ŠEJTKA, Ondřej, 2016. Přehled legislativy pro pořádání letních táborů.
In: Poradna ČRDM [online]. 22. 5. 2016. [cit. 22. 12. 2017]. Dostupné z:
<http://poradna.crdm.cz/letni-tabory/prehled-legislativy-pro-poradani-letnich-taboru-306>
- [20] VEREŠOVÁ, Jana. *Zážitková pedagogika ve volnočasových aktivitách*.
1. Metodicko-pedagogické centrum v Bratislave, 2014. ISBN 978-80-8052-581-1.

Seznam příloh

Příloha A – fotodokumentace

Příloha B – 1x CD ROM

Příloha A

Obrázek 1 Hasičské auto

Obrázek 2 Mladí hasiči

Obrázek 3 Výroba vlajky

Obrázek 4 Střelba

Obrázek 5 Hry v lese - topografické značky